

Jānis Cimermanis
Hermaņis Paukšs

“BĀSKERVILU SUNS”
(parodija 2 cēlienos operetes teātrim)

*LUGA UZRAKSTĪTA PĒC OPERETES TEĀTRA PASŪTĪJUMA, UN LPSR
KULTŪRAS MINISTRIJAS TEĀTRA PĀRVALDES PRIEKŠNIEKA AIZLIEGTA.
- Operete ir kaut kas gaišs un mirdzošs, - viņš teica, - bet te: visa darbība notiek purvā...*

Darbojošās personas:

ŠERLOKS HOLMSS
DOKTORS VATSONS
INSPEKTORS LESTREIDS
SERS ČĀRLZS
VILJAMS BERIMORS
KETIJA BERIMORA
DOKTORS MORTIMERS
DŽORDŽS STEPLTONS
LAURA LAJONSA
FRENKLENDŠ
ROBERS SELDENS
HENRIJS
BERILA
SLEPENIE

Hermaņa Paukša dziesmu teksti

1. CĒLIENS

1. skats

GRIMPENAS MUKLĀJS. UZNĀK HOLMSS UN VATSONS.

Vatsons. Sasodīta būšana, Holms: man tās jūsu pastaigas pa Londonas nomalēm sāk apnikt.

Holmss. Detektīvam, Watson, nav labāku skolu par šīm vientuļajām vietām, lai gan šķiet, ka šoreiz mēs tiešām esam aizmaldījušies nedaudz par tālu.

Vatsons. Pēc kā jūs to spriežat, Holms?

Holmss. Elementāri, Watson: mūsu pastaiga ilgst jau krietnu nedēļu un gandrīz tikpat ilgi mēs neesam uzdūrušies nevienai pazīstamai staigulei, kuru, kā zināms, Londonas nomalēs nav mazums. Un vēl es secinu, ka mēs esam iemaldījušies purvā.

Vatsons. Nu vai ziniet, Holms! Tas jau iet pāri cilvēka saprašanai!

Holmss. Elementāri, Watson: pirmkārt, mūsu kājas ejot šļakst ūdenī, bet ne tik stipri, lai tas varētu būt ezers, otrkārt, es saozu purvam raksturīgo trūdu smaržu, treškārt – pavērojiet pats, cik trūcīga ir apkārtējā augu valsts.

Vatsons. Nudien, Holms – varētu padomāt, ka jūs esat botāniķis.

Holmss. Katrs vīrietis sirds dziļumos ir botāniķis, Watson. Citādi taču mēs necenstos salīdzināt sievietes ar puķēm. Piemēram, tā tur zied kā roze, tā atkal smaržo kā hiacinte, cita mums šķiet krāšņa kā orhideja, vēl kāda - kautra kā sniegpulkstenīte.

Vatsons. Labi, labi, Holms, bet ko mēs darīsim tālāk? Turpināsim studēt botāniku šai purvā vai tomēr dosimies uz mājām iebaudīt kādu malciņu tradicionālās angļu tējas?

Holmss. Labāk iesim, jo tur tuvojas kāds jauneklis. Skaidrs, ka, izvēlēdamies šādu vietu un laiku pastaigai, viņš alkst kādu brītiņu pabūt vientulībā.

Vatsons. Tikai pēc jums!

Holmss. Nē, tikai pēc jums!

Vatsons. Ja te ir purvs, tad tajā var būt akači.

Holmss. Jūtu, ka arī jūs šo to jēdzat no dedukcijas. Tad sekojiet man - pacentīsimies ar šo metodi noteikt arī akaču atrašanās vietas un izvairīties no tiem.

Vatsons (paceļ cepuri). Holms!

Holmss (paceļ cepuri). Watson!

ABI PROM.

PAPĪRA LAPIŅĀ SKATĪDAMIES, SEV ZEM DEGUNA KAUT KO MURMINĀDAMS, PĀRI SKATUVEI PĀRIET SELDENS.

ATSKAN ATTĀLS, GARI STIEPTS, ŠAUŠALĪGS SUŅA KAUCIENS.

2. skats

UZNĀK BERIMORU LAULĀTAIS PĀRIS. VILJAMS NOLIEK ZEMĒ LĪDZI ATNESTO SOLIŅU.

Ketija. Kā tu domā, Viljam: kāpēc seram Čārlzam ievajadzējās paelpot svaigu gaisu tieši Grimpenas mūklājā? Te taču ir drēgns, kož odi, turklāt, kā ļaudis melš, vazājas visādi Bāskervilu suņi.

Viljams. Un kas tad ir, Ketij? Ja sers Čārlzs grib brītiņu pasēdēt tieši te, tad ar to viss ir izteikts, un nav ko tur uzdot muļķīgus jautājumus.

Ketija. Vai tad es ko saku, Viljam – es tikai brīnos.

Viljams. Bet tu nebrīnies, sejā būs mazāk krunku.

3. skats

UZNĀK SERS ČĀRLZS.

Viljams. Lūdzu, ser: jūsu vieta ir sagatavota!

Čārlzs. Pateicos, Viljam. (Apsēžas uz soliņa.)

Berimora. Te būs pļeds, ser Čārlz – apņemiet to ap pleciem, citādi jūs varat saķert malāriju šajā drēgnumā.

Čārlzs. Pateicos, Ketij – jūs abi esat ļoti uzmanīgi.

Viljams. Tas ir mūsu pienākums un gods, ser Čārlz. Berimoru dzimta jau sesto gadsimtu kalpo lordiem Bāskerviliem, un līdz šim ne vienai, ne otrai pusei nav bijis iemesla būt neapmierinātai.

Čārlzs. Tas tiesa, Viljam. Vai tu man nepateiktu, cik tagad ir pulkstenis?

Viljams. Pēc piecām minūtēm būs pusnakts, ser.

Čārlzs. Pateicos, Viljam – jūs abi pagaidām varat būt brīvi.

Viljams. Ja jūs neiebilstu, ser, mēs ar mīsi Berimoru tagad aizstaigātu līdz Meripithauzai. Mistera Stepltons gatavo amatieru teātra izrādi, mums abiem tajā ir iedalīta loma.

Čārlzs. Protams, Viljam – ejiet. Un nododiet no manis sveicienus misteram Stepltonam un viņa mātai.

Viljams. Katrā ziņā, ser.

BERIMORI GODBIJĪGI PALOKĀS UN AIZIET.

4. skats

Čārlzs (dzied). Ilgi es Dienvidu Āfrikā
Zeltu un dimantus raku,
Tagad še – mīļajā Grimpenā –
Vecumā atgriezies, saku:

Vai skaistāks vēl kaut kas var būt
 Par Devonšīras tīreli!
 Es mīlu te ik muklāju
 Un dievinu ik akaci –
 Savā dzimtajā Devonšīras tīrelī.

Cieši pie sīksīkas priedītes
 Izaudzis bērziņš kā stīga,
 Zaļgani pelēks līdz apvārsnim
 Mīkstsūnu paklājiņš ligo.

Vai skaistāks vēl kaut kas var būt
 Par Devonšīras tīreli!
 Es mīlu te ik muklāju
 Un dievinu ik akaci –
 Savā dzimtajā Devonšīras tīrelī.

Ūpīša brēciens pār lāsmeņiem
 Novirmo baisi un kāri,
 Veiksmīgas medības sikspārņiem
 Nodejo moskītu bari.

Vai skaistāks vēl kaut kas var būt
 Par Devonšīras tīreli!
 Es mīlu te ik muklāju
 Un dievinu ik akaci –
 Savā dzimtajā Devonšīras tīrelī.

Gaiši spīd mēness pār krūmāju,
 Aizrikšo bariņā vilki,
 Dzīdami draiskuli stirniņu
 Lēkšiem uz asinspirti.

Vai skaistāks vēl kaut kas var būt
 Par Devonšīras tīreli!
 Es mīlu te ik muklāju
 Un dievinu ik akaci –
 Savā dzimtajā Devonšīras tīrelī.

Ilgi es Dienvidu Āfrikā
 Zeltu un dimantus raku,
 Tagad še – mīļajā Grimpenā –
 Vecumā atgriezies, saku:

Vai skaistāks vēl kaut kas var būt
 Par Devonšīras tīreli!
 Es mīlu te ik mukulāju
 Un dievinu ik akaci –
 Savā dzimtajā Devonšīras tīrelī.

(Pēc dziesmas.) Klau – purvā trausli soļi šļakst – tur viņa nāk. (Paklusi sauc.)
 Misis Lajonsa! Misis Lajonsa!... (Ieklausās, sauc vēlreiz mazliet skaļāk.) Misis
 Lajonsa! Misis Lajonsa!...

5. skats

Laura (balss no tumsas). Jā, ser Čārlz! Vai jūs tas esat?

Čārlzs. Jā, misis Lajonsa: es jūs jau gaidu! Varu derēt, ka vieglās kurpītes ir caur un cauri izmirkušas!

Laura (balss no tumsas). Tie ir nieki, ser Čārlz: dzīves purvi ir drausmīgāki par šo Devonšīras tīreli! Bez tam es esmu apvilkusi makšķernieku zābakus! (Uznāk.) Piedodiet, ka es jūs tik drausmā pusnakts stundā izrāvu no mājīgās pils, kur jūs šai laikā mēdzat sēdēt viesistabā pie silta kamīna un dzert mūsu tautā tik iemīļoto tēju ar pienu.

Čārlzs. Ak, misis Lajonsa – ticiet, ka tie ir sīkumi! Tāda neliela pastaiga. Nešaubos, ka naksnīgais purva gaiss nāks par labu manām plaušām.

Laura. Vai jums ir slimas plaušas?

Čārlzs. Nekas nopietns, misis Lajonsa: viena plauša bija slima, bet nu tā, paldies dievam, ir izoperēta. Otra bija tikai nedaudz skarta – no tās šis tas ir atstāts, bez tam man vēl ir astma, sirds aritmija, hemoroīdi, gastrīts, kuņģa čūla, plakanā pēda un paplašinātas vēnas.

Laura. Bet tad jau jums nopietni jāārstējas, ser Čārlz!

Čārlzs. Doktors Mortimers apgalvo, ka visas šīs slimības esot tīrais sīkums, kam nav jāpievērš uzmanība, tad tās pārejot pašas no sevis – cita lieta, ja gadītos saslimt ar mēri vai bronhītu. Bet jūs vēl neesat man atzinusies, cienītā misis Lajonsa, kāds iemesls jums licis pusnaktī mērot drausmīgo ceļu uz Grimpenas mukulāju, lai šai baismajā stundā man uzticētu savas raizes.

ATSKAN ATTĀLS, GARI STIEPTS, ŠAUŠALĪGS SUŅA KAUCIENS.

SERS ČĀRLZS UN LAURA IEKLIEGDAMIES INSTINKTĪVI PIEKĻAUJAS VIENS OTRAM.

Laura. Dieva dēļ, ser Čārlz: kas tas bija?

Čārlzs. Kā apgalvo mūsu cienītais botāniķis, amatieru teātra entuziasts misters Stepltons, šīm skaņām varot būt dažāda izcelsme.

Laura. Kāda tad?

Čārlzs. Pirmkārt, tie varot būt purva procesi, kad trūdošās gāzes izlaužas no purva dzīlēm virspusē.

Laura. Ar šādu šaušalīgu troksni?

Čārlzs. Jā. Tad vēl tas varot būt retais purva putns vārdā dumpis.

Laura. Un viņš šitā brēc?

Čārlzs. Apmēram. Un vēl tas varētu būt ponijs, kas neuzmanības dēļ iestidzis mūklājā.

Laura. Jā? Un ko tad tas ponijs te pusnaktī meklēja?

Čārlzs. Visticamāk, ka bija iznācis mēnesnīcā paganīties.

Laura. Vai tad ponijs prot tik šaušalīgi brēkt?

Čārlzs. Misis Lajonsa, mēs neviens šobrīd pat iedomāties nespējam, cik šaušalīgi brēksim, kad ieraudzīsim nāves kaulaino augumu noliecamies sev pāri!

Laura. Jums taisnība, ser Čārlz. Bet atzīstieties, ka jūs pats ne visai ticat šiem ponijiem, purva gāzēm un dumpjiem.

Čārlzs. Jums taisnība, misis Lajonsa. (Smagi nopūšas.) Arī jūs esat dzirdējusi par Bāskervilu dzimtas lāstu?

Laura (klusī). Jā, ser Čārlz... Bāskervil...

Čārlzs (dzied). Īsts bezdievis un negantnieks,
 Kam briesmu darbs ir tīrais nieks,
 Reiz Devonšīrā valdīja,
 Un ļaundarim šim vārds bija
 Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Kad siltā rudens vakarā
 Par sārtu rozi daiļāka
 Iet staigāt fermermeitiņa,
 Tur purvā viņu ierauga
 Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Viņš meiču līdzī aicina,
 Bet šķīstā sirds tam atsaka.
 Tad uzrauj zirga mugurā
 Un tornī viņu iesloga
 Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Pirms briesmu darba kārotā
 Hjūgs draugus pilī aicina –
 Tie plītē vienā gabalā,
 Un sliktiem vārdiem lamājas
 Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Ap pusnakti viņš beidzot jūt –
Nu ir tas laiks, kad meiču gūt!
Lai piesmietu to šķīstībā,
Kāpj augšup torņa istabā
Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Viņš dzelžu durvis vaļā ver,
Bet tās, ko ieraudzīt tur cer
Šis nelietis, vairs slazdā nav...
Un mēms no dusmām brīdi stāv
Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Bet sātans ātri attopas –
Uz savas ķēves negantās,
Kas nikni krāc un dīžājas,
Viņš bēglei pakaļ aizdrāžas –
Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Tam pēdās biedri auļos jā
Un sauc, lai saimnieks brīdi stāj,
Bet pretim Hjūga ķēve skrien,
Un seglos nesēž tai neviens
Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

To redzot, žūpas zirgus triec,
Līdz klajumiņā izjāj tie,
Kur šķīstās meičas līķis guļ...
Turpat netālu kritis Hjūgs –
Hjūgs Bāskervils...

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Melns suns tam blakus spalvu bož
Un Hjūgam rīkli pušu kož,

Un saka zvērs tad – liels kā teļš:
 “Rau, šiten izbeidzas tavs ceļš,
 Hjūg Bāskervil!”

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

To redzēdami, plītnieki
 Drāž atpakaļ uz mitekli
 Un trīcēdami pavēsta,
 Cik baismi bojā aizgāja
 Hjūgs Bāskervils.

(Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!)

Vēl šodien te pa tīreli
 Skrej šādi suņi briesmīgi,
 Jo meičai nebūs atriebes,
 Ja dzīvos uz šīs pasaules
 Kāds Bāskervils.

Laura. Cik briesmīgi! Cik šausmīgi!... Piedodiet, ser Čārlz: es laikam esmu jums nepiedienīgi cieši piespiedusies, bet tas ir no bailēm.

Čārlzs. Es saprotu, misis Lajonsa. Tas nekas. Jūs droši varat man spiesties klāt arī citu iemeslu dēļ. Bet pie reizes varbūt tomēr izstāstiet beidzot arī sava nāciena iemeslu?

Laura. Jā. Jūs pats labi zināt par manu nelaimīgo laulības dzīvi ar šo nelieti gleznotāju Džonu Lajonsu.

Čārlzs. To es zinu, misis Lajonsa: visi gleznotāji ir nelieši!

Laura. Bet viņš – lielākais no visiem! Tagad viņš ir ar mieru šķirties no manis, bet tikai tad, ja es viņam samaksāju tūkstoš mārciņas. Ak, ser Čārlz! Kur lai nabaga sieviete ņem tūkstoš mārciņas?!

Čārlzs. No manis. (Izvelk no kabatas banknošu paciņu.) Lūdzu.

Laura. Kas tas ir?

Čārlzs. Tūkstoš mārciņas. Es labprāt dotu vairāk, bet baidos, ka tas jūs aizvainos.

Laura. Ko jūs, ser Čārlz! No jums es būtu ar mieru saņemt pat piectūkstoš mārciņas!

Čārlzs. Tad te tās ir! (Sniedz viņai vēl četras banknošu paciņas.)

Laura (skūpst viņa roku). Ak, cik jūs gan esat augstsirdīgs, ser Čārlz!

TAI BRĪDĪ NO TUMSAS, LAURAI NEREDZAMS, PARĀDĀS MILZĪGS MELNS SUNS KVĒLOJOŠU PURNU UN ACĪM.

Čārlzs. Ak Dievs! Kas tas ir?!

Laura. Tā ir mana pateicība, ser Čārlz. (Skūpst viņa roku.)

SERS ČĀRLZS ŠAUŠALĪGĀ BALSĪ KLIEDZ, SUNS AIZSKRIEN TUMSĀ, SERS ČĀRLZS, PIE SIRDĀS SAKAMPIS, PAKRĪT.

Laura. Ser Čārlz! (Purina viņu.) Ser Čārlz, kas jums notika?! (Piespiedusi ausi viņam pie krūtīm, klausās.) Ak Dievs! Viņš ir miris. Šis brīnišķīgais cilvēks ir miris, paguvis man iedot tikai piectūkstoš mārciņas... (Kliedz.) Policija! Policija!!!

6. skats

UZNĀK LESTREIDS.

Lestreids. Inspektors Lestreids. Vai jūs izsaucāt policiju?

Laura. Es.

Lestreids (izvelk kaudzi kancelejas piederumu un iekārtojas uz piemērota ciņa). Tā – sāksim visu pēc kārtas. Vārdiņš?

Laura. Laura.

Lestreids. Uzvārdiņš?

Laura. Lajonsa.

Lestreids. Vecums?

Laura. Bet, mister Lestraid...

Lestreids. Vismaz aptuveni.

Laura. Septiņpadsmit.

Lestreids. Skaidrs. (Brīdi viņu vērojis.) Rakstām – trīsdesmit četri. Jaunava?

Laura. Precējusies.

Lestreids. Meitas uzvārds?

Laura. Frenklenda.

Lestreids. Vai tas Frenklends, kas nepārtraukti ar visiem tiesājas, ir jūsu tēvs?

Laura. Jā, mister inspektor.

Lestreids. Nu ja. Skaidrs. Vīra nodarbošanās?

Laura. Gleznotājs.

Lestreids. Tā labāk nerakstīsim, tas var jūs kompromitēt, rakstīsim: krāsotājs.

Laura. Labi, mister Lestraid.

Lestreids. Tā! Tinte beigusies. Lai notiek, misis Lajonsa: man gan pēc priekšrakstiem vajadzēja jums uzdot vēl kaudzi jautājumu, bet, tā kā ir jau vēls un te purvā ir tik drēgnis, ka var saaukstēties, es turu par iespējamu nedaudz atkāpties no reglamenta un uzprasīt jums tieši: kāpēc izsaucāt?

Laura. Sers Čārlzs ir miris.

Lestreids. Ko jūs sakāt!

Laura. Jā – tur viņš guļ.

Lestreids un Laura (dzied).

Jā, tur viņš guļ – sers Bāskervils,
Uz mīkstām sūnām kritis,
Un visas pazīmes liecina,
Ka viņa gongs ir sitis.

Labs cilvēks bija mūsu Čārlzs
 Un tāpēc viņš te krita –
 Pirms laika nāve negantā
 Šo sirdscilvēku sita.

Cik žēl, ka labi cilvēki
 Mirst ātrāk nekā slikti!
 Par to uz tevi, likteni,
 Mēs allaž esam pikti!

Ardievu, ser! Ardievu, Čārlz!
 Ir mūsu dzīves īsas.
 Jūs gaidiet – citā pasaulē
 Mēs redzēsimies drīzi!

Jā, tur viņš guļ – sers Bāskervils,
 Uz mīkstām sūnām kritis,
 Un visas pazīmes liecina,
 Ka viņa gongs ir sitis.

Lestreids. Un sakiet: kā tas notika?

Laura. Tai brīdī es skūpstīju seram Čārlzam roku...

Lestreids. Turpiniet.

Laura. Viņš šaušalīgi iekliedzās un nogāzās te bez dzīvības.

Lestreids. Vai tiešām viņš būtu miris no jūsu skūpstā? Pat iedomāties nevaru, cik jums par to draud. Vismaz karātavas, ja ne saraustīšana gabalos.

Laura. Nē, no maniem skūpstiem neviens vēl pagaidām nav miris, lai gan daudzi ir teikuši, ka mirst. Esmu pārliecināta, ka sers Čārlzs, kad pieliecos noskūpstīt viņa roku, man aiz muguras ieraudzīja kaut ko briesmīgu, un tas tad arī bija īstais viņa nāves cēlonis.

Lestreids. Un ko, jūsuprāt, viņš būtu varējis tur ieraudzīt? Nodokļu inspektoru?

Laura. Vai esat dzirdējis leģendu par Bāskervilu dzimtas lāstu?

Lestreids. Ja nemaldos tad tajā runa bija par kaut kādu sunīti.

Laura. Jā, mister Lestreid: par Bāskervilu sunīti.

7. skats

UZNĀK SELDENS.

Seldens (Lestreidam). Es atvainojos, ser: vai jūs gadījumā nezināt, kas tas ir: slavens angļu detektīvs, seši burti, uzvārda pirmais burts: "H"?

Lestreids. Lestreids.

Seldens. Pateicos. (Aiziet pierakstīdams.)

8. skats

Lestreids. Kas tas bija?

Laura. Nezinu, mister Lest Reid, es viņu te pirmoreiz redzu.

Lestreids. Romantiķis. Jūs tātad izvirzāt hipotēzi, ka sers Čārlzs jums aiz muguras ieraudzīja leģendāro Bāskervilu suni?

Laura. Esmu par to pārlicināta, mister Lest Reid.

Lestreids. Acumirkli – tad te tuvumā ir jābūt suņa pēdām!

Laura. Gluži otrādi, mister Lest Reid – šis suns taču ir elles dēmons! Rēgs! Rēgi neatstāj aiz sevis pēdas.

Lestreids. Jums taisnība, misis Lajonsa. Šāda loģika ir reti sastopama pat pie vīriešiem. Vai nevēlaties nākt strādāt uz Skotlendjardu?

Laura. Man jāpadomā, mister Lest Reid.

Lestreids. Es jūs nesteidzinu. Tātad – ja nekur tuvumā nebūs suņa pēdu, tad skaidrs, ka vainīgais ir bijis Bāskervilu dēmons. Vai es loģiski spriežu, misis Lajonsa?

Laura. Loģiski, mister Lest Reid.

Lestreids (izvelk lupu, izpēta ar to tuvāko apkārtni). Es jūs apsveicu, misis Lajonsa: suņa pēdu nekur nav, tātad tas tiešām ir bijis Bāskervilu briesmonis. Šoreiz viņš man neizspruks. (Izvelk svilpīti no kabatas un papūš.)

9. skats

SARODAS CIVILĀ TĒRPUŠĪES SKOTLENJARDA DARBINIEKI.

Lestreids (svinīgi). Zēni! Šī te ir misis Lajonsa!

Slepenie. Misiss Lajonsai – urā!

Laura. Es jums pateicos, džentlmeņi.

Lestreids. Sers Čārlzs ir miris!

Slepenie. Vieglas smiltis seram Čārlzam!

Lestreids. Skaidrs, ka tas ir sasodītais Bāskervilu suns!

Slepenie. Bāskervilu sunim – fui!

Lestreids. Bet nekur tālu tas nevar būt aizbēdzis, jo misis Lajonsa laikus izsauca policiju!

Slepenie. Slava karalienes policijai!

Lestreids. Mūsu uzdevums ir vienkāršs, kā no kriminālistikas mācību grāmatas ņemts: izķemmēt purvu un nošaut Bāskervilu suni!

Slepenie. Nāvi Bāskervilu sunim!

Lestreids. Uz priekšu!

Slepenie (šaudami un dziedādami izklīst pa purvu).

Lai vai kur tu būtu slēpies,

Glēvais Bāskervilu suns,

Pašā peklē neizbēgsi,

Nelabais, no mums!

Skotlendjards, Skotlendjards
 Bāskervilu suņus medīt iet!
 Skotlendjards, Skotlendjards
 Šauj un dziesmu dzied!
 Šauj un dziesmu dzied!

Dižā britu karaliene,
 Droši paļaujies uz mums –
 Neizbēgs, lai kā ar bēgtu,
 Bāskervilu suns!

Skotlendjards, Skotlendjards
 Bāskervilu suņus medīt iet!
 Skotlendjards, Skotlendjards
 Šauj un dziesmu dzied!
 Šauj un dziesmu dzied!

Mierīgi var sēdes turēt
 Gudrais britu parlaments –
 Izbēgt Bāskervilu sunim
 Šoreiz nebūs lemts!

Skotlendjards, Skotlendjards
 Bāskervilu suņus medīt iet!
 Skotlendjards, Skotlendjards
 Šauj un dziesmu dzied!
 Šauj un dziesmu dzied!

Drošs kā admirālis Nelsons
 Vienmēr būs ikviens no mums!
 Nāc un tagad virsū klūpi,
 Bāskervilu suns!

Skotlendjards, Skotlendjards
 Bāskervilu suņus medīt iet!
 Skotlendjards, Skotlendjards
 Šauj un dziesmu dzied!
 Šauj un dziesmu dzied!

10. skats

Laura. Jūs arī iesiet, mister Lestreid?

Lestreids. Ticiet: es labprāt paliktu jūs apsargāt, bet mans pienākums ir nošaut Bāskervilu suni. Es nepārdzīvošu, ja sunītim nejauši trāpīs kāds no tiem

slaistiem. Viņi, protams, ir lāga zēni, bet inspektoram Lestreidam jāsaņem tas, kas Lestreidam pienākas. Jūs pagaidām noslēpieties tajā tur krūmājā un gaidiet, kad es nākšu ar Bāskervilu suņādu pār plecu!

Laura. Labi, mister inspektor.

LESTREIDS ŠAUDAMS DODAS PROM, LAURA MĀJ VIŅAM NOPAKAĻ AR MUTAUTIŅU.

KAUT KUR NETĀLU ATSKAN ŠAUŠALĪGAIS KAUCIENS, LAURA ŽIGLI NOSLĒPJAS KRŪMĀJĀ.

11. skats

UZNĀK BERIMORI.

Ketija (pieskrien pie Čārlza). Ser Čārlz! Ser Čārlz!

Viljams. Liecies mierā, Ketij: vai tad neredzi, ka sers Čārlzs ir aizmidzis? Ļauj taču cilvēkam brītiņu atpūsties.

Ketija. Bet, ja nu seram Čārlzam ir slikti?

Viljams. Miegš ir vislabākās zāles.

Ketija. Varbūt tomēr paaicināsim doktoru Mortimeru uz nelielu konsultāciju?

Viljams. Tev taisnība, Ketij: neliela konsultācija nevienam vēl nav nākusi par ļaunu, tikai es nūdien nezinu, kur to doktoru Mortimeru nakts vidū meklēt.

Ketija. Viņš varētu būt Kumb-Tresijas ēdnīcā.

Viljams. Tad dosimies tagad turp!

Ketija. Bet, Viljam: vai tiešām mēs atstāsim seru Čārlzu te tā guļam?

Viljams. Ko mēs varam zināt, Ketij: varbūt sers Čārlzs te tā guļ pēc doktora Mortimera norādījumiem?

Ketija. Tev taisnība, Viljam.

BERIMORI AIZSTEIDZAS.

LAURA UZMANĪGI PABĀŽAS NO PASLĒPTUVES UN NOSKATĀS VIŅIEM PAKAĻ, BET PAVISAM TUVS ŠAUŠALĪGS KAUCIENS LIEK VIŅAI ŽIGLI IERAUTIES ATPAKAĻ.

12. skats

UZNĀK HOLMSS UN VATSONS.

Vatsons. Kā jums šķiet, Holms: vai mēs jau palēnām tuvojamies Beikerstrītai?

Holmss. Daudz palēnāk, nekā jūs varat iedomāties, Watson.

Vatsons. Pēc kā jūs to spriežat, Holms?

Holmss. Pēc tā, ka es tālumā nesaskatu vis Londonas ielām raksturīgo gāzes radziņu mirdzēšanu, bet gan tuvumā - purvam raksturīgo malduguņu spīguļošanu.

Tas ļauj man ar dedukcijas metodes palīdzību secināt, ka, ja turpināsim šo pastaigu kājām, tad tuvākās dienas būs spiesti iztikt bez mīsis Hadsonas gatavotās tējas un sendvičiem, nemaz nerunājot par bifšteku.

Vatsons. Vienreizēji, Holms! Kad jūs stāstāt, viss liekas tik vienkārši. Tātad, jūsuprāt, mēs atkal esam ieklīduši kādā purvā?

Holmss. Jūsu spriestspēja nenoliedzami ir augusi, Watson, tomēr ar vienu niansi: mēs nevis atkal esam ieklīduši kādā purvā, bet vēl arvien neesam izklīduši no tā paša purva.

Vatsons. Un kas šis ir par purvu, Holms, kurp nakts pastaigas pa Londonas nomalēm mūs ir novedušas?

Holmss. To mēs uzzināsim no sievietes, kas tup tur tai krūmājā.

Vatsons. Satriecoši, Holms! Kā jūs varat zināt, ka krūmājā tup sieviete? Nē, tas nūdien ir neticami! Es nebrīnīšos, ja izrādīsies, ka šoreiz jūs tomēr esat kļūdījies. Kāpēc gan sievietei būtu jāskrien tupēt krūmos uz purvu? Turklāt naktī, kad arī citur ir maz ļaužu!

Holmss. Un tomēr vismaz viena no viņām tur tup.

Vatsons. Bet pēc kā jūs to spriežat?

Holmss. Elementāri, Watson: vējiņš no krūmāja ik pa brīdim atnes vieglu Parīzes smaržu aromātu. Protams, šīs smaržas lieto arī Soho homoseksuālisti, bet padomājiet pats: ko homoseksuālists varētu meklēt naktī purva vidū, ja viņam Londonā ir pietiekami daudz draugu? (Sauc.) Piedodiet, ka jūs iztraucējām, mīsi, bet varbūt varam kaut kā līdzēt jūsu raizēs?

13. skats

LAURA IZNĀK NO SLĒPTUVES.

Vatsons. Satriecoši, Holms!

Laura. Labvakar, džentlmeņi. Tiešām netieku gudra, kā jūs nopratāt, ka esmu noraizējusies?

Holmss. Elementāri, mīsi...

Laura. Mīsi Lajonsa.

Holmss. Elementāri, mīsi Lajonsa: ja sievietes sirdi nenomāks rūpes, viņu pat ar mītu būs grūti nakts vidū iedzīt tīrelī, bet jūs, kā redzu, esat šurp atnākusi labprātīgi.

Laura. Jums taisnība, mīster...

Holmss. Es to izsecināju tādējādi, ka neredzu zilumus uz jūsu sejas, nedz arī uz citām atsegtām ķermeņa daļām, kuri varētu liecināt par vardarbību pret sievieti. Atvainojiet, ka uzreiz nestādījāties priekšā, mīsi Lajonsa, bet šī negaidītā sastapšanās mūs nedaudz, taču patīkami samulsināja. Mans vārds ir Šerloks Holmss.

Laura. Un tas ir doktors Vatsons?!

Vatsons. Ar jūsu atļauju, mīsi Lajonsa, tā tas tiešām ir.

Laura (no sajūsmas sāk dziedāt).

Cik burvīga gan, džentlmeņi,
Ir šāda tikšanās,
Kad apkārt virmo odu bari
Un purvā valda nakts!

Jo ne jau katru nakti jūs
Purvā sastapsit
Lielo detektīvu Holmsu
Un viņa draugu doktoru
Vārdā Vatsonu!

Visi trīs kopā. Cik burvīga gan, jā, patiesi,
Ir šāda tikšanās,
Kad apkārt virmo odu bari
Un purvā valda nakts!

Holmss, Vatsons. Jo ne jau katru nakti jūs
Purvā sastapsit
Daiļo būtņi, dūņu nimfu,
Kas godam pārstāv mūklāju, -
Lauru Lajonsu!

Visi trīs kopā. Cik burvīga gan, jā, patiesi,
Ir šāda tikšanās,
Kad apkārt virmo odu bari
Un purvā valda nakts!

Jo ne jau katru nakti mums
Atļaus sastapties
Skopais liktens purva vidū,
Kur varžu koris līksmi dzied,
Zvaigznēs vērdamies.

Laura. Cik burvīga gan, jā, patiesi,
Ir šāda tikšanās,
Kad apkārt virmo odu bari
Un purvā valda nakts!

Holmss. Misis Lajonsa, mēs labprāt uzzinātu, kas šis ir par purvu, kurā uzturas tik
brīnumdaiļas būtņi kā jūs.

Laura. Ak! Šis ir lielais Devonšīras tīrelis. Mēs atrodamies pašā tā sirdī - Grimpenas
mūklājā.

Vatsons. Un kas tie par dīvainiem trokšņiem nakts klusumā?

Holmss. Tas ir Skotlendjards, Watson - savu draugu Lestreidu es pazīstu gan pēc trokšņa, gan pēc manierēm. Varu derēt, ka viņš šobrīd cenšas atklāt kādu elementāru kriminālnoziedzumu.

Laura. Šoreiz jūs maldāties, mister Holms: lieta ir ārkārtīgi sarežģīta. Tā ir saistīta ar Bāskervilu dzimtas lāstu un sera Čārlza Bāskervila nāvi.

Holmss. Vai tad sers Čārlzs ir miris?

Laura. Jā - tur viņš guļ.

Holmss. Nu protams: mēs taču par to lasījām vakardienas avīzēs! Vai atceraties, Watson?

Vatsons. Jā, tur bija par kaut kādu milzu suni, gatavo pekles izdzimteni, ko ieraugot, nabaga lorda sirds nav izturējusi.

Laura. Bet tas nav iespējams, džentlmeņi!

Holmss. Misis Lajonsa, mēs ar draugu avīzes lasām regulāri, lai kā jūs gribētu to apšaubīt. (Izvelk no kabatas avīzi.) Lūk, vakardienas "Taims" numurs - te viss ir skaidri uzrakstīts. (Sniedz Laurai avīzi.)

Laura (lasīdama). Neticami. Nē, tas ir vienreizēji, neizsakāmi un šausmīgi! Ticiet man, džentlmeņi: tas notika nupat, burtiski pirms pusstundas, manā acu priekšā, kad sers Čārlzs, ieraudzījis kaut ko drausmīgu man aiz muguras, nogāzās gar zemi beigts tur tai vietā, kur viņš guļ vēl šobrīd!

Holmss. Tas viss ir iespējams, misis Lajonsa, bet jūs pati savām acīm pārliecinājāties, ko par to visu raksta Londonas "Taims". Un tur nepārprotami ir pavēstīts, ka šausmīgais notikums atgadījies pagājšnakt, bet nav ne mazākā mājiena, ka tas paredzams tikai šonakt. Varbūt jūs veselu diennakti esat atradusies šoka stāvoklī un nepamanījāt, kā aizrit laiks?

Laura. Nē, džentlmeņi, tas nav iespējams: nupat kā te bija misters Lestreids. Nevar būt, ka viņi jau otro diennakti tur šaudās.

Holmss. Nu, cik es pazīstu savu kolēģi, tad viņš tā varētu šaudīties arī mēnesi, varbūt pat gadu. Watson, jūs tomēr esat ārsts - paraugieties, vai tā varētu izskatīties līķis, ja būtu te nogulējis jau veselu diennakti.

Vatsons. Jā, Holms. (Pieiet pie Čārlza.) Misis Lajonsai taisnība: sera Čārlza līķis vēl ir silts un elpo. Nelaiمة notikusi ne agrāk kā pirms stundas.

Laura. Tad varbūt sers Čārlzs vēl ir dzīvs?

Vatsons. Nē, misis Lajonsa: asinsrite un sirdsdarbība ir pilnīgi apstājusies - viņš atrodas mesmerismā.

Holmss. Vai, dienēdams Indijā, jūs neaizrāvāties ar mesmerismu, Watson? Pamēģiniet nodibināt kontaktus ar sera Čārlza mesmerisko ķermeni. Tā mēs varbūt uzzināsim šo to interesantu.

Vatsons. Ko jūs, Holms: es tik sen neesmu mesmerējis! Labāk pieaicināsim kādu kompetentāku mesmeristu no Londonas.

Holmss. Tas būtu muļķīgi, Watson: pirmkārt, šis mesmerists te ieradīsies ātrākais pēc pāris mēnešiem un baidos, ka tad te vairs nebūs palicis visai daudz, ko mesmerēt, otrkārt, es esmu pilnīgi pārliecināts, ka uzdevums jums pašam ir pa spēkam.

Vatsons. Lai notiek, Holms: es pamēģināšu. (Izstiep rokas pār Čārlzu.) Ser Čārlz!...

Ser Čārlz!...

Laura. Cik šausmīgi...

Holmss. Jūsu bailes ir galīgi nevietā, misis Lajonsa. Mana drauga rīcībā nav nekā pārdabiska - tas ir viselementārākais mesmerisms.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!...

Laura. Vai misters Vatsons grib atdzīvināt seru Čārlzu?

Holmss. Tas diemžēl nav mediķu spēkos, misis Lajonsa. Doktors Vatsons tikai cenšas nodibināt kontaktu ar nelaiķa gaistošās zemapziņas paliekām.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!...

Čārlzs (novaidas). Ko?...

LAURA IEKLIEDZAS.

Holmss. Bet, misis Lajonsa! Es jūs turēju par izglītotu sievieti.

Laura. Ak, mister Holms, piedodiet - tas bija tikai īslaicīgs vājuma brīdis! Es patiešām apmeklēju mašīnrakstītāju kursus.

Holmss. Saņemieties, citādi izjauksiet pasākumu.

Vatsons. Ser Čārlz!... Vai jūs mani dzirdat, ser Čārlz?...

Čārlzs. Jā...

Laura. Un viņš patiešām dzird?

Holmss. Acīmredzot. Citādi taču viņam nebūtu iemesla atbildēt.

Laura. Cik brīnumaini!

Holmss. Nebūt ne, misis Lajonsa: tas ir tikpat elementārs process kā dedukcija. Turpiniet, Watson - es zināju, ka jums veiksies.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!... Ko jūs ieraudzījāt īsi pirms nāves?

ATSKAN DOBJŠ ČĀRLZA VAIDS.

Laura. Kāpēc viņš neatbild?

Holmss. Viņam acīmredzot ir sāpīgi atcerēties šo pirmsnāves skatu. Varbūt pavaicāriet iesākumā ko citu, Watson?

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!... Kāds ir alfabēta pirmais burts?

Čārlzs. Ā...

Laura. Vai viņš tiešām atbildēja, vai varbūt tas bija tikai vaids?

Holmss. Misis Lajonsai taisnība, Watson: jūsu jautājums nebija visai piemērots mūsu nolūkiem. Pamēģiniet izdomāt ko asprātīgāku.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!... Cik ir viens plus viens?

Čārlzs. Divi...

Laura. Fantastiski!

Holmss. Jā, nelaiķa zināšanas matemātikā patiešām ir apbrīnojamas. Turpiniet, Watson.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!... Cik ir kvadrātsakne no divtūkstoš divsimt deviņi?

Čārlzs. Četrdesmit septiņi...

Laura. Un tā patiešām ir?

Holmss. Bez šaubām, misis Lajonsa. Vai tad mašīnrakstītāju kursos jums nemāca kvadrātsakņu vilkšanu? Ar to pietiks, Watson - es pats pietiekoši labi protu vilkt kvadrātsaknes. Palūdziet, lai sers Čārlzs mums tagad kaut ko nodzied.

Vatsons. Vai jūs vēlaties kaut ko konkrētu, Holms?

Holmss. Nē, es pilnīgi paļaujos uz sera Čārlza izvēli.

Vatsons. Ser Čārlz!... Ser Čārlz!... Uzdziediet kaut ko, ser Čārlz!

Čārlzs (dzied). Pīšļu plaiksma mēness gaismā,

Kvieciens pusnakts stundā baismā

Purpurzaļos ķērpjos laistās,

Lēdija kā dēmons skaista

Slaistās...

O, doktor Mesmēr! Doktor Mesmēr!

Doktor Watson, eklēr!

Acis skatās vēl tāpatās,

Neredz vairs, bet tā vien prasās,

Lai tie visi spararatā,

Sadurti uz liķa mata,

Kratās...

O, doktor Mesmēr! Doktor Mesmēr!

Doktor Watson, eklēr!

Trūdu dvaka ātri plaka,

Purvā šļācas sēra smaka,

Aizved tālē nāves takas

Jaunas narkomānu šlakas

Kakāt...

O, doktor Mesmēr! Doktor Mesmēr!

Doktor Watson, eklēr!

Un jūs, Šerlok Holms, kā arī Laura Lajonsa,

Nav vairs dzīves bez pasjansa,

Mē!...

VATSONS, HOLMSS UN LAURA APLAUDĒ.

Laura. Nudien - nebija nemaz slikti!

Holmss. Jā, tikai diemžēl pietiekami nesakarīgi, lai būtu skaidrs, ka sera Čārlza mesmeriskais ķermenis vairs nav tādā stāvoklī, lai spētu mums kaut ko ticami paskaidrot.

Vatsons. Jums taisnība, Holms: šis pavediens ir pārtrūcis.

UZNĀK FRENKLENDĀS.

Frenklends. Es atvainojos, džentlmeņi: vai jūs nemanījāt te garām paejam kādu vīru ar maisu uz muguras?

Laura. Esiet pazīstami: mans tēvs, misters Frenklends. Šerloks Holmss un doktors Watsons no Londonas.

Holmss un Watsons. Ļoti patīkami, mister Frenklend.

Frenklends. Priecājos, džentlmeņi, ka manai meitai ir tik labi audzināti paziņas. Viņas vīrs, gleznotājs Lajonss, diemžēl ar šādām īpašībām neizceļas. Es šad tad mēdzu iegriezties Londonā tiesu darīšanās. Tīri patīkama pilsēta. Vai jūs gadījumā nedzīvojat Tiesu palātas tuvumā?

Holmss. Mēs esam apmetušies Beikerstrītā, mister Frenklend.

Laura. Mans tēvs ļoti mīl prāvas.

Frenklends. Jā, džentlmeņi – un tieši tāpēc es medīju visiem zināmo vīru ar maisu uz muguras, kurš, pareizāk sakot, ir sera Čārlza Bāskervila ģemenes ārsts doktors Mortimers.

Laura. Doktors Mortimers aizraujas ar antropoloģiju un salīdzinošo anatomiju. Tepat netālu purva salā ir lieliski krīta perioda apbedījumi...

Frenklends. ... kur misters Mortimers nodarbojas ar kapu apgānīšanu. Tieši par to es vēlos viņu iesūdzēt. Katru vakaru viņš ap šo laiku iet te garām, nesdams maisu, kas piebāzts ar nabaga pirmdžentlmeņu kauliem. Gan jau Karaliskā tiesa viņam ieskaidros, ka antropoloģija un salīdzinošā anatomija patiesībā tā pati kapu apgānīšana vien ir. Līdz šim man nav laimējies: es vienmēr ierodos par vēlu, bet, ja jau jūs sakāt, ka neesat misteru Mortimeru vēl manījuši, tad skaidrs, ka kuru katru brīdi viņam te jānāk, un tad es palūgšu jūs piedalīties kā lieciniekus.

Holmss. Priecāsimies par izdevību jums pakalpot, mister Frenklend.

Frenklends. Bet kas tad tur guļ? Sers Čārlzs? Piedodiet, ka jūs nepamanīju, ser! Vai nav par agru gulēt uz zemes? Pirmais pērkons taču vēl nav bijis.

Watsons. Sers Čārlzs diemžēl ir miris.

Laura. Jā, tēt.

Frenklends. Sers Čārlzs? Miris? Nē, nē, tas nav iespējams! Tas nevar būt! Neticēšu, iekams nebūšu redzējis viņa miršanas apliecību!

Holmss. Diemžēl pagaidām tā vēl nav izsniegta.

Frenklends. Bet, džentlmeņi! Tā taču ir nolaidība no varas iestāžu puses! Kurš te pārstāv karalieni?

Holmss. Mistere Lestreids. Vai dzirdat šāvienus tīrelī? Tas ir viņš, kas ar saviem vīriem šobrīd uztur kārtību Devonšīras tīrelī. No viņa jūs varat pieprasīt miršanas apliecības izsniegšanu seram Čārlzam, un pēc tās uzskatāmi pārliecināties, ka neiespējama tomēr ir noticis.

Frenklends. Un nešaubieties, ka es to darīšu! Man tikai būtu jums neliels lūgums, džentlmeņi: ja nepagūšu laikus atgriezties, esiet tik laipni un aizturiet doktoru Mortimeru ar lietišķajiem pierādījumiem tik ilgi, kamēr es atgriezīšos.

Holmss. Šai ziņā jūs varat būt pilnīgi mierīgs, mister Frenklend.

Frenklends. Es jums pateicos, džentlmeņi. Kārtībai jābūt! (Dzied.)

Es zinu, kādreiz radās viss
No haosa un nekārtības,
Bet tas jau nenozīmē, ka
Mēs tāpat tālāk dzīvot gribam!

Laura, Holmss, Watsons (dzied). Ik namā jābūt kārtībai,
Ik pilsētā un valstī –
Vien pavalstnieki kārtīgi
Spēj karalieni balstīt.

Frenklends (dzied). Es zinu, dažs labs misters cer,
Ka kārtība drīz gaisīs vējā,
Bet mēs tam varam droši teikt,
Ka cukurs vēl arvien šķīst tējā!

Tāpat kā cukurs tējā šķīst,
Pret mūri saplīst stulba galva!
Nav likums puķīte, kas vīst,
Bet gudru prātu rasta balva! (Prom.)

15. skats

Laura, Holmss, Watsons (dzied). Ik namā jābūt kārtībai,
Ik pilsētā un valstī –
Vien pavalstnieki kārtīgi
Spēj karalieni balstīt.

Holmss. Jūsu tēvs, misis Lajonsa, ir tiešām patīkams džentlmenis, bet nu man diemžēl no jums jāatvadās.

Vatsons. Kā tad tā, Holms – tik pēkšņi?

Laura. Mister Holms! Vai tiešām jūs aizbrauksiet, neatrisinājis šo drausmīgo noslēpumu?

Holmss. Mana plašā prakse un pastāvīgie pieprasījumi, kas pienāk no visām pasaules malām, liek man tagad uz nenoteiktu laiku steidzami atgriezties Londonā, misis Lajonsa, bet, ja visu šeit darāmo tikmēr uzņemsies mans draugs, tad jums būs cilvēks, uz ko grūtā brīdī vienmēr varēsiet droši paļauties.

Laura. Cik laipni, doktor Watson.

Vatsons. Tātad man jāpaliek te?

Holmss. Bet kā gan jūs iedomājaties: atstāt dāmu vienu pašu naktī purva vidū bez uzraudzības?

Vatsons. Bet kāpēc tieši es?

Holmss. Bet vai tad jūs neesat džentlmenis?

Vatsons. Vienreizēji, Holms. Jūsu dedukcija mani pārsteidz arvien vairāk un vairāk.

Holmss. Šoreiz gan tā nav dedukcija, Watson, bet gan jau arī jūs ar laiku iemācīsities atšķirt vienu intelektuālās darbības veidu no citiem. Un sūtiēt man izsmeļošus ziņojumus!

Vatsons. Vai ir kas tāds, kas jūs īpaši interesē?

Holmss. Jūs jau zināt, ka visvairāk man patīk dabas apraksti? Misis Lajonsa. (Noskūpst viņai roku.)

Laura. Ak!

Holmss. Watson. (Paklanās.)

Vatsons. Holms. (Paklanās)

HOLMSS AIZIET.

16. skats

Laura. Nu, mister Watson: ko tad mēs te divatā, pusnaktī purva vidū palikuši, darīsim?

Vatsons. Jūs noslēpieties krūmājā, misis Lajonsa, un rūpīgi novērojiet visus, kas ies te garām. Ja pie rokas gadīsies papīrs un zīmulis, mēģiniet uzskicēt viņu portretus. Es tikmēr došos iztaujāt apkārtējo namu iedzīvotājus un pierakstīt viņu dzīvesstāstus.

Laura. Labi, mister Watson. (Noslēpjas.)

17. skats

UZNĀK SELDENS.

Seldens. Es atvainojos, ser!

Vatsons. Doktors Vatsons.

Seldens. Es atvainojos, doktor Watson: vai jūs gadījumā nezināt, kas tas ir: mājdzīvnieks, četri burti, pirmais un pēdējais: "s"?

Vatsons. Vai jūs dzīvojat tepat tuvumā?

Seldens. Nē, man šobrīd nav noteiktas apmešanās vietas.

Vatsons. Tad jūs man nederat.

Seldens. Bet kā paliek ar to mājdzīvnieku, doktor Watson?

Vatsons. Tas neapšaubāmi ir "govs".

Seldens. Pateicos. (Aiziet pierakstīdams.)

VATSONS AIZIET UZ PRETĒJO PUSI. KAUT KUR TEPAT BLAKUS ATSKAN ŠAUŠALĪGS SUŅA KAUCIENS. LAURA IZSKRIEN NO KRŪMĀJA. VĒL VIENS KAUCIENS ATSKAN NO OTRAS PUSES. LAURA IEMŪK ATPAKAĻ KRŪMĀJĀ.

18. skats

HENRIJS AIZ ROKAS UZVELK BERILU.

Berila. Kurp jūs mani velkat, mister Henrijs?

Henrijs. Nebīstieties, mis Berila: man nav ļaunu nolūku attiecībā uz jums. Šeit mēs varam apmesties un izrunāties, būdami droši, ka neviens mūs neiztraucēs.

Berila. Vai jūs esat par to pilnīgi pārliecināts, mister Henrijs?

Henrijs. Bet, mis Berila: kam gan ienāktu prātā doma nākt pusnaktī uz muklāju!

Berila. Bet jums taču tā ienāca prātā, mister Henrijs!

Henrijs. Jā, mis Berila, bet tikai tāpēc, ka es jūs neprātīgi mīlu!

Berila. Ak, nesakiet tā, mister Henrijs!

Henrijs. Vai jūs atraidāt manas jūtas, mis Berila?

Berila. Es nedrīkstu jūs mīlēt, mister Henrijs!

Henrijs. Vai tāpēc, ka esmu salīdzis pie jūsu brāļa par kalpu?

Berila. Nē, mister Henrijs. Iemesls ir daudz dziļāks un šausmīgāks. Bet tas diemžēl nav tikai mans noslēpums, mister Henrijs, tāpēc es nedrīkstu jums to tagad atklāt.

Henrijs. Es saprotu, ka pagaidām vēl neesmu jūsu mīlas cienīgs, bet es izcīnīšu sev pienācīgu stāvokli sabiedrībā!

Berila. Ak, ticiet man, mister Henrijs, ka tas šajā gadījumā nav noteicošais!

Henrijs. Tad ļaujiet man savas jūtas paust vismaz dziesmā!

Berila. Nu, ja jūs uzstājat, mister Henrijs.

Henrijs (dzied). Jā, es esmu izputējis nabags,

Pensu pēdējo kam ņēma dzīves dūkst,

Bet vai tiešām bagātais par mani labāks,

Bagātais, kam sirdī mīlas trūkst?

Mana mīla maigām sūnu rokām

Jūsu miesu gribētu kā muklājs skaut.

Jūsu varā - darīt galu manām mokām,

Jūsu varā - man jūs mīlēt ļaut.

Mana mīla mani augšup ceļ -

Turp, kur debesīs mirdz mēnesnīcas ceļš.

Debesīs, debesīs

Līdzī maigam samta sikspārnim

Pāri muklājam mūs mīla aiznesīs, aiznesīs -

Turp, kur debesīs mirdz spožais mēnesnīcas ceļš.

Jā, es esmu salīdzis par kalpu -

Nav šis zariņš dzīves priedē visai augsts,

Bet es ticu jums kā maldugunij,

Un šī ticība dod spēku augt.

Berila(dzied). Jūsu mīla mani augšup ceļ -

Turp, kur debesīs mirdz mēnesnīcas ceļš.

Debesīs, debesīs
 Līdzī maigam samta sikspārnim
 Pāri muklājam mūs mīla aiznesīs, aiznesīs -
 Turp, kur debesīs mirdz spožais mēnesnīcas ceļš.

Abi (dzied). Iesim kopā dzīves purviem cauri –
 Lai kā gāzes mūsu mīla celties drīkst!
 Nebiedē vairs baismie dumpju auri
 Mīlu, kas nemūžam neiznīks!

Jūsu mīla mani augšup ceļ -
 Turp, kur debesīs mirdz mēnesnīcas ceļš.
 Debesīs, debesīs
 Līdzī maigam samta sikspārnim
 Pāri muklājam mūs mīla aiznesīs, aiznesīs -
 Turp, kur debesīs mirdz spožais mēnesnīcas ceļš. (Skūpstās.)

Berila (pamanījusi Čārlzu, atraujas). Henrij! Tur kāds ir!

Henrijs. Nebīstieties, mis Berila: tas ir sers Čārlzs - mūsu kaimiņš no Bāskervilholas.

Berila. Bet kāpēc viņš te tā guļ?

Henrijs. Vecais lāga vīrs būs noguris pēc ārstnieciskas pastaigas pa purvu un atlaidies uz brīdi sūnās atpūsties. (Sauc.) Ser Čārlz! Ser Čārlz!

Berila. Viņš neatsaucas.

Henrijs. Droši vien būs aizsnaudies.

Berila. Varbūt pamodināsim viņu? Sers Čārlzs, te purva mitrumā pārāk ilgi gulēdams, var saaukstēties!

Henrijs. Bet, ja nu viņš šurp ir nācis tieši pagulēt? Varbūt viņam mājās nav gulēšanai piemērotu apstākļu?

Berila. Jā, protams: tas ir iespējams, mister Henrij. Tomēr, pirms jūs turpināt mani skūpstīt, es varbūt labāk atklāšu jums to baismīgo noslēpumu?

Henrijs. Es neuzstāju, mis Berila.

Berila. Bet, uzzinājis šo noslēpumu, jūs diez vai gribēsiet ar mani vēl skūpstīties, mister Henrij.

Henrijs. Tad es nevēlos to dzirdēt!

Berila. Toties mani moka sirdsapziņas pārmetumi. Ja es to baismīgo noslēpumu jums atklāšu un izrādīsies, ka tas tomēr nav šķērslis skūpstīšanai, es varēšu šim procesam nodoties ar nesalīdzināmi lielāku prieku.

Henrijs. Labi. Tad klājiet vaļā, mis Berila. Esmu pārliecināts, ka nekādi noslēpumi nespēs man laupīt skūpstīšanās prieku! (Atraujas.) Vai varbūt šis noslēpums ir saistīts ar kādu bīstamu infekcijas slimību?

Berila. Nē, ko jūs, mister Henrij! Ne uz to pusi!

Henrijs. Tad stāstiet!

Berila. Nu tad zīniet, mister Henrij...

UZNĀK STEPLTONS.

Stepltons. To gan nedomāju, mister Henrij, ka jūs tai laikā, kad jāskalda malka un vakariņu trauki stāv nemazgāti, atvilināsiet manu nabaga nevainīgo māsu uz Grimpenas mukulāju, lai te starp indīgiem purva izgarojumiem nezin ko ar viņu izdarītu!

Berila. Tici man, Džordž: mēs tikai pastaigājāties!

Stepltons. Ak tikai pastaigājāties?! Kopš kura laika misters Henrijs ir sācis krāsot lūpas, turklāt tik nemākulīgi, ka lūpu krāsa notriepta bezmaz pa visu seju?

Stepltons. Tā nav lūpu krāsa, mister Steplton, tā ir biešu sula: man nav visai laba sejas āda, tāpēc es vakaros mēdzu to ieziest ar biešu sulu – runā, ka biešu sulas kompreses jūtami uzlabojot sejas pigmentāciju.

Stepltons. Marš atpakaļ uz Meripithauzu, mister Henrij! Un tā lai pusstundas laikā malka būtu saskaldīta un visi netīrie trauki nomazgāti!

Henrijs. Klausos, mister Steplton! (Prom.)

Stepltons (pamana Čārlzu.). Un kas tad tur mums tā guļ? (Pieiet pie Čārlza.)

BERILA AIZLAVĀS PAKAĻ HENRIJAM.

20. skats

UZNĀK BERIMORU LAULĀTAIS PĀRIS.

Viljams. Mister Steplton!

Stepltons (satrūkstas). Jā?

Viljams. Mēs diemžēl esam spiesti atteikt piedalīšanos amatierizrādē "Jorkšīras govs".

Stepltons. Pats par sevi saprotams, mister Berimor. Es apzinos, ka sera Čārlza nāvējums abiem ir smags trieciens.

Ketija. Nāvē?

Viljams. Es ceru, ka ar seru Čārlzu tik ļauni tomēr nav. Doktors Mortimers jau dodas šurp no Kumb-Tresijas ēdnīcas. Tomēr teātra spēlēšanu sera Čārlza slimības laikā mēs nevaram atļauties.

Ketija. Tik tiešām, mister Steplton.

Stepltons (paklanās). Misis Berimora. Mister Berimor.

Berimori. Mister Steplton. (Paklanās.)

Viljams. Mēs atvadāmies, jo laiks servēt lenču. (Kopā ar Ketiju prom.)

21. skats

STEPLTONS ATKAL NOLIECAS PĀR ČĀRLZU. NO KRŪMĀJA IZLIEN LAURA.

Laura. Džordž!

Stepltons (satrūcies). Laura? Tu šeit? Nakts vidū?

Laura. Jā, Džordž! Es dabūju to naudu!

Stepltons. Kādu naudu?

Laura. Šķiršanās naudu. To, kuru mans vīrs, nelietis gleznotājs Lajonss, pieprasīja. Sers Čārlzs man to iedeva, cēlā dvēsele. Drīz es varēšu būt tava, Džordž!

Stepltons. Ak, mīļā! Tas izklausās tik neticami! Tu biji spiesta nogalināt nabaga veco džentlmeni, lai tiktu pie naudas!

Laura. Nē, Džordž: viņš labprātīgi man to atdeva. Un tikai pēc tam nomira - ieraudzījis man aiz muguras Bāskervilu suni.

Stepltons. To gan nedomāju, ka tu esi tik mānticīga, mīļo Lauriņ. No kurienes gan tev aiz muguras pēkšņi būtu varējis uzrasties Bāskervilu suns?

Laura. Es nezinu, Džordž.

Stepltons. Parasti taču tev aiz muguras nekādu suņu nav?

Laura (tramīgi atskatās). Nav gan, Džordž.

Stepltons. Nu redzi. Bet kur ir tā nauda?

Laura. Te tā ir, Džordž. (Izvelk naudu.)

Stepltons. Man tomēr jāpabrīnās par tevi, Laura. Purva vidū naktī vazāt sev līdzī tādās summas! Cik tur ir?

Laura. Pietūkstoš mārciņas. Sers Čārlzs bija tik laipns, ka iedeva tā pavairāk.

Stepltons. Dod ātri šurp to naudu, lai es varu nekavējoties tev atvērt rēķinu Kumb-Tresijas bankā! (Paķer naudu un ātri to pārskaita.) Paldies dievam - nekas vēl nav nozagts! (Dzied.)

Ir zagļu pilni visi purvi,
Ik muklājā tup laupītājs,
Bet Stepltons kā labais burvis
Nevienu postā neatstāj.

Kaut mīl viņš tikai vienu vien,
Es zvēru, tiešām, jā, nudien,
Un sauc šo mīļo meitiņu
Par Lauru Lajonsu.

Ir baisi naktī priežu smalcē,
Ir baisi alkšņu krūmājā,
Un meičas Stepltonu meklē,
Lai nestundā tām blakus stāj.

Stepltons un Laura (dzied).

Bet mīl viņš tikai vienu vien,
Es zvēru, tiešām, jā, nudien,
Un sauc šo mīļo meitiņu
Par Lauru Lajonsu.

Jā, pasaule ir draņķu pilna –
Tie tur kā purvā mošķi klimst.

Ik meiča raud pēc Stepltona,
Kurš reizi tūkstoš gados dzimst.

Un mīl viņš tikai vienu vien,
Es zvēru, tiešām, jā, nūdien,
Un sauc šo mīlo meitiņu
Par Lauru Lajonsu. (Skūpstās.)

22. skats

UZNĀK SELDENS.

Seldens (Čārlzam). Es atvainojos, ser, vai jūs gadījumā nezināt, kas tas ir: populārs angļu detektīvrakstnieks, stāstu par Šerloku Holmsu autors? Vārda pirmais burts: "A".

Čārlzs. Agata Kristi.

Seldens. Es jums pateicos, ser. (Aiziet pierakstīdams.)

23. skats

TUVOJAS SKOTLENDJARDA ŠAUŠANA.

Stepltons (atraujas no Lauras). Nu gan man jāiet. Citādi aiztaisīs banku! Gaidi mani šeit, mīlotā. (Prom.)

Laura. Labi, Džordž. (Noslēpjas krūmājā.)

CĒLIENS?

24. skats

PĀRI SKATUVEI ŠAUDAMI PĀRIET SLEPENIE.

UZNĀK LESTREIDS UN FRENKLENS.

Frenklends. Tas ir jūsu pienākums, mister Lestreid!

Lestreids. Laidiet vaļā, mister Frenklend! Neplēsiet drēbes! Jūs tās nelāpīsiet! Mans pienākums ir nošaut Bāskervilu suni!

Frenklends. Jums nav tiesību nodoties suņu medībām, mister Lestreid, kamēr sers Čārlzs nav saņēmis miršanas apliecību!

Lestreids. Ja jūsu dēļ tagad kāds cits nejauši trāpīs Bāskervilu sunītim!...

Frenklends. Bet vai jums suņu medību licence ir?

Lestreids. Nav!

Frenklends. Es jūs iesūdzēšu tiesā par suņu medīšanu bez licences! Redzēsim, kas tādā gadījumā notiks ar jūsu turpmāko karjeru!

Lestreids. Noriebies jūs man esat, mister Frenklend!

Frenklends. Jūs man arī! Vai tiešām ir tik grūti sacerēt miršanas apliecību?

Lestreids. Manā pildspalvā ir izbeigusies tinte!

Frenklends (izvelk no kabatas tintes pudelīti). Lūdzu! Tintes pudelīte man vienmēr ir līdzī.

Lestreids (iekārtojies uz ciņa līdzās Čārlzam, sāk rakstīt miršanas apliecību). Vārds?

Čārlzs. Čārlzs...

Lestreids. Uzvārds?

Čārlzs. Bāskervils...

Lestreids. Diagnoze?

Čārlzs. Bāskervilu suns...

Lestreids. Nāciet parakstieties!

Frenklends. Veicīgāk, ser Čārlz! Veicīgāk! Citādi paliksiet bez miršanas apliecības!

ČĀRLZS LĒNI PIECEĻAS, PARAKSTĀS, TAD ATKAL APGUĻAS.

Frenklends. Atļausiet man kā lieciniekam. (Parakstās.) Nu, re! Nebija nemaz tik briesmīgi, bet jūs: "Laidiet vaļā! Laidiet vaļā!..."

25. skats

UZNĀK MORTIMERS AR MAISU PĀR PLECU.

Mortimers. Labs vakars, džentlmeņi! Vai jūs man nepateiktu, kur te guļ sasirgušais sers Čārlzs?

Lestreids. Jūs esat nokavējis, doktor Mortimer: sers Čārlzs jau ir miris.

Mortimers. Es jūsu vietā to tik droši neapgalvotu, mister Lestreid: neesat tomēr mediķis. Ā, redz, kur viņš guļ!

Frenklends. Ne soli, doktor Mortimer!

Mortimers. Ko tas nozīmē, mister Frenklend? Cik zinu, tad es esmu sera Čārlza ģimenes ārsts, nevis jūs!

Frenklends. Jā gan. Bet, pirmkārt: lūk, sera Čārlza miršanas apliecība! Otrkārt: esiet tik laipns un izkratiet savu maisu!

Mortimers. Ne prātā nenāk!

Frenklends. Mister Lestreid, vai jums te varbūt nav savs vārds sakāms?

Lestreids. Jā, mister Mortimer, esiet tik laipns – karalienes vārdā.

Mortimers. Ja jūs apsolāties maisa saturu pēc tam rūpīgi sakrāmēt atkal atpakaļ.

Frenklends (iebrēcas). Karalienes vārdā!

Mortimers. Lūdzu! (Izber no maisa kaulus.)

Frenklends. Nu? Ko es teicu!

Lestreids. Mister Mortimer, esmu spiests jūs aizturēt par kapu apgānīšanu.

Mortimers. Pirmoreiz dzirdu, ka Kumb-Tresijas ēdnīcai būtu piešķirts kapsētas statuss. Šos kaulus Kumb-Tresijas ēdnīcas šefpavārs laipni atvēlēja manam spanielam.

Lestreids. Tātad tie ir...

Mortimers. Bez šaubām – tie ir dažāda kalibra lopu kauli.

Frenklends. Kā jūs to pierādīsiet?

Mortimers (paņem govs galvaskausu). Vai šis varētu būt kāda jūsu senča galvaskauss, mister Frenklend?

Frenklends. Pēc ragiem spriežot, ne.

Mortimers. Un jūs ko sakāt, mister Lest Reid?

Lestreids. Es esmu neprecējies.

Mortimers. Lūdzu, kungi: tad esiet tik laipni un salieciet šos kauliņus tagad atpakaļ maisā!

Frenklends. Jūs gribat teikt, ka spaniels izrīs visu šo maisu?

Mortimers. Es atvainojos, mister Frenklend, bet tā ir mana spaniela darišana! (Pieiet pie Čārlza.)

Lestreids. Vai zināt, mister Frenklend, kas jums draud par nepatiesu ziņu sniegšanu policijai?

Frenklends. Nojaušu...

Lestreids. Tad ķerieties pie kauliņu krāmēšanas atpakaļ maisā!

FRENKLENDŠ NEGRIBĪGI ĶERAS PIE KAULU KRĀMĒŠANAS.

Mortimers (jaukdams Čārlzam mikstūru, dzied, katra pantiņa pēdējās divas rindiņas atkārtoti arī Lestreids un Frenklends).

Ikvienam no mums ir savs sencis,

Un dažam labam – vairāki.

Ir sencis cūka, sencis – krancis,

Ir augstdzimušais pērtiķis.

Un galvaskauss ir katram sencim,

Lai cik šis sencis bijis stulbs.

Bet stulbumu tāpat kā prātu

Šie tālie senči dāvā mums.

Ir iedzimtība gudra lieta,

Un katris savādāk tai tic –

Ar senču nopelniem dažs lielās,

Tic tikai paša pūlēm cits.

Cik cilvēcisku emociju

Gan senču vārdā kaisli plēsts!

Kaut atgriezta no nabas saite,

Ikviens no mums ir senču vērts.

AR MIKSTŪRU DZIESMAS LAIKĀ SABAROTAIS ČĀRLZS LĒNI CEĻAS.

Čārlzs. Kas noticis?

Mortimers. Jums bija uznācis neliels sirds vājums, ser. Tik cienījamā vecumā tā ir parasta lieta.

TIKAI SERAM ČĀRLZAM REDZAMS, PARĀDĀS BĀSKERVILU SUNS. ČĀRLZS MEŽONĪGI IEKLIEDZAS UN NOKRĪT.

PRIEKŠKARS, STARPBRĪDIS

2. CĒLIENS

1. skats

TURPAT UN TĀPAT, KĀ PIRMĀ CĒLIENA BEIGĀS, TIKAI BĀSKERVILU SUNS IR PAZUDIS.

Mortimers. Kas jums notika, ser Čārlz? Ser Čārlz! (Rakņājas pa kabatām, vilkdams ārā dažādus ārsta piederumus.) Ak Dievs, kur es iegrūdu ožamo sāli?

Lestreids. Vai šitas nav?

Mortimers. Nē, tā ir pīle.

Lestreids. Neizskatās jau nu gan.

Frenklends. Vai tad jūs neredzat, mister Lestraid, ka doktors Mortimers ir aizņemts?

Ko jūs viņam uzbāžaties ar savām muļķībām?

Lestreids. Mister Frenklend, vai jūs jau sakrāmējāt visus kaulus atpakaļ maisā?

Frenklends. Visus vēl ne.

Lestreids. Tad ejiet un pabeidziet iesākto darbu!

FRENKLENDŠ NEGRIBĪGI TURPINA KRĀMĒT KAULUS.

Mortimers (meklēdam). Es taču skaidri atceros, ka paņēmu.

Lestreids (k dzied). Vai tiešām te tuvumā nav neviena, kas varētu atnest ožamo sāli?!

Mortimers (satrūkstas). Ko jūs bļautāties, inspektor?

Lestreids. Es... es tikai cenšos jums palīdzēt.

Mortimers. Tad nedariet to man pie pašas auss!

Lestreids. Labi, doktor. Es varu paiet arī gabaliņu sānis.

Mortimers. Tad esiet tik laipns, mister Lestraid.

Lestreids. Nu protams. (Paiet gabaliņu sānis, dzied.) Vai tiešām te tuvumā nav neviena, kas varētu atnest ožamo sāli?!

1. skats

NO KRŪMĀJA IZSKRIEN LAURA.

Laura. Vai jūs man ko teicāt, mister inspektor?

Lestreids. Jā. Steidzami vajadzīga ožamā sāls!

Laura. Tūlīt, mister inspektor! (Salikusi rokas taurē pie mutes, dzied.) A – ū! Ožamo sāli! Ožamo sāli!

UZSKRIEN BERIMORU LAULĀTAIS PĀRIS UN PIESTEIDZAS PIE MORTIMERA.

Viljams. Jā, mister Mortimer – mēs esam šeit!

Mortimers. Sasodīts! Es kaut kur esmu iegrūdis ožamo sāli un tagad nevaru to vairs atrast!

Ketija. Lūdzu, doktor Mortimer: te būs ožamā sāls!

Mortimers. Es jums pateicos, Ketij! (Paņem ožamo sāli un pieliek seram Čārlzam pie deguna.)

Viljams. Vai kas nopietns, doktor?

Lestreids. Seram Čārlzam piepeši kļuva slikti.

Laura. Skatieties: viņš sāk elpot!

Mortimers (saniknots pieceļas). Vai jūs varat visi paiet nost?!

Lestreids. Mēs tikai cenšamies palīdzēt, doktor.

Mortimers. Tad dariet to pa gabalu!

Lestreids. Labi, doktor – protams. (Uzkliedz pārējiem.) Mierā! Divus soļus atpakaļ – marš! Viens, div! (Kad visi ir atkāpušies.) Vai tā ir labi, doktor?

Mortimers. Nē, tā vēl nav labi!

Lestreids. Vēl trīs soļus atpakaļ – marš! Viens, div, trīs! (Kad visi ir atkāpušies.) Un tagad, doktor?

Mortimers (novelk ar kāju zemē pusapli). Un tā, lai šai līnijai neviens pāri nekāptu!

Lestreids. Labi, doktor.

MORTIMERS NOTUPSTAS PIE ČĀRLZA UN PIELIEK VIŅAM PIE DEGUNA OŽAMO SĀLI. FRENKLENDĀS, BEIDZIS KRĀMĒT KAULUS, TUVOJAS MORTIMERAM.

Laura. Tuvāk neej, tētiņ: pāri tai svītrai kāpt nedrīkst!

Frenklends (pakrata maisu). Jūsu kauliņi, mister Mortimer!

Mortimers. Nolieciet turpat zemē.

Frenklends. Vai šeit būs labi?

Mortimers (neskatīdamies). Jā, ļoti labi.

SERS ČĀRLZS PIECEĻAS SĒDUS.

Čārlzs. Kur es esmu?

Viljams. Jūs esat Grimpenas mukulājā, ser. Lenčs ir gatavs.

Čārlzs. Pateicos, Viljam.

Mortimers. Kā jūs jūtaties, ser Čārlz?

Čārlzs. Pateicos, Mortimer: mazliet lauž kaulus, bet citādi – tā nekas.

Mortimers (vākdams savus piederumus). Es neieteiktu jums tik ilgstoši gulēt uz mitras zemes, ser Čārlz. Pirmais pērkons vēl tomēr nav bijis.

Frenklends. Nu, ko es teicu!

Čārlzs. Labi, Mortimer – ņemšu vērā. Vai atnāksiet šonakt pie manis uz lenču?

Mortimers. Neatteikšos: ēdņīcas ēdiens tomēr nav gluži tas pats, kas mājās gatavots.

Kur tad mans kaulu maisiņš?

Frenklends. Jūsu maisiņš ir šeit, mister Mortimer! Vai nevajag palīdzēt aiznest?

Mortimers. Jūs esat ļoti laipns.

Frenklends. Nav jau nemaz tik smags. (Uzveļ maisu mugurā un svilpodams aiziet.)

Čārlzs. Lūdzu, mister Mortimer!

Mortimers. Pateicos, ser! (Paklanās un aiziet pakaļ Frenklendam.)

Viljams. Ser Čārlz, jūs vēl esat pārāk vārgs – atļausit, mēs ar Ketiju jūs aiznesīsim!

Čārlzs. Pateicos, Viljam. (Apguļas.)

BERIMORI MĒĢINA VIŅU PACELT.

Ketija. Baidos, ka divatā tas tomēr mums nebūs pa spēkam, Viljam.

Viljams. Jā, izskatās, ka jums tomēr nāksies iet pašam, ser Čārlz.

Čārlzs (celdamies). Tā jau es domāju.

Ketija. Ja nu vienīgi mēs varētu jūs aizvest ar ķerru.

Čārlzs. Vediet. (Apguļas.)

Viljams. Bet kur te ir tuvākā ķerra?

BERIMORI AIZNES SERU ČĀRLZU PAKAĻ MORTIMERAM UN FRENKLENDAM.

1. skats

Laura. Nu, mister Lestreid, ko tad mēs te divatā, pusnaktī purva vidū palikuši, darīsim?

Lestreids. Es tagad došos nopratināt seru Čārlzu, misis Lajonsa, bet jūs tikmēr noslēpieties krūmājā un gaidiet, kad es nākšu ar turpmākiem rīkojumiem!

Laura. Labi, mister Lestreid. (Ielien krūmājā.)

UZNĀK STEPLTONS AR MILZĪGU VAIŅAGU ROKĀS, KO ROTĀ MELNAS SĒRU LENTES AR UZRAKSTIEM "NEAIZMIRSTAMAJAM SERAM ČĀRLZAM NO DŽORDŽA STEPLTONA".

Lestreids. Jūs pie manis?

Stepltons. Nē.

Lestreids. Atvainojiet. (Prom.)

STEPLTONS DODAS AR VAIŅAGU UZ TO VIETU, KUR GULĒJA ČĀRLZS, APSTĀJAS, PĀRSTEIGTS SKATĀS, TAD SĀK PĒTĪT APKĀRTNĪ, LĪDZ ATSLIEN VAIŅAGU PRET SOLIŅU.

Stepltons. Ei!... Ser Čārlz!... Kur jūs esat?... Paskatieties, cik skaistu vainadziņu es jums atnesu!

Laura (pabāžas no krūmiem). Es esmu šeit, Džordž!

Stepltons. Tu man šoreiz neesi vajadzīga.

Laura. Piedod, Džordž. (Pazūd atpakaļ krūmājā.)

STEPLTONS APSĒŽAS UZ SOLIŅA, IZVELK PĪPI, IZDAUZA TO PRET PAPĒDI, PIEBĀŽ AR TABAKU, UZVELK DŪMU.

Stepltons (pīpēdams dzied). Ar cerībām un ideāliem
 Tu mūžam kaut kur paliec viens
 Kā varde purvā, mēness tālē,
 Kā kautrais liķa pieskāriens.

Bet tas ir liktenis un balva,
 Kas izcilībai allaž tiek –
 Ja tev uz pleciem gudra galva,
 To dzīve bieži grozīt liek.

Jo augstāk kādreiz uzlekt gadās,
 Jo ilgāk jātēmē, kur krist.
 Ir jāprot savus plānus glabāt
 Un, zaudējot tos, neizmist.

Bet tas ir liktenis un balva,
 Kas izcilībai allaž tiek –
 Ja tev uz pleciem gudra galva,
 To dzīve bieži grozīt liek.

Kā akacim man vienmēr jābūt,
 Kas upuri līdz nāvei skauj,
 Bet dzīve ievieš korekcijas
 Un bieži laimēt neatļauj.

Jo tas ir liktenis un balva,
 Kas izcilībai allaž tiek –
 Ja tev uz pleciem gudra galva,
 Tad labāk centies palikt viens!

1. skats

UZNĀK VATSONS AR PĪPI.

Vatsons. Mans vārds ir Watsons.

Stepltons. Nu un tad?

Vatsons. Vai atļausit piepīpēt?

Stepltons. Piepīpējiet.

Vatsons. Pateicos, mister...

Stepltons. Stepltons. Džordžs Stepltons.

Vatsons (piepīpē). Sēžat, mister Steplton?

Stepltons. Sēžu.

Vatsons. Nu sēdiet, sēdiet. (Prom.)

1. skats

STEPLTONS NOSKATĀS VIŅAM PAKAĻ. NO OTRAS PUSES UZNĀK HOLMSS.

Holmss. Atļausit stādīties priekšā, mister Steplton, – mans vārds ir Šerloks Holmss.

Stepltons. Un uzvārds?

Holmss. Tas otrais.

Stepltons. Ahā... Bet kā jūs zināt, ka mani sauc Stepltons?

Holmss. Jums ir ļoti sirsnīgas acis. Vai atļausit piepīpēt?

Stepltons. Piepīpējiet.

Holmss. Pateicos, mister Steplton. (Piepīpē.) Vai pie jums pirms brīža nebija pienācis kāds džentlmenis?

Stepltons. Bija gan, ja jūs tā prasāt. Kaut kāds Vatsons.

Holmss. Un ko viņš gribēja?

Stepltons. Piepīpēt. Tāpat kā jūs. Vai kas noticis? (Pietrūkstas kājās.)

Holmss. Nē, nē – sēdiet vien, mister Steplton! Sēdiet droši!

Stepltons. Pateicos. (Apsēžas.)

Holmss. Jums ir ļoti laba uguns. (Palokās un prom.)

Stepltons (noskatās pakaļ). Savādnieki... Abi divi... Bet liekas kaut kur jau lasīti...

1. skats

UZNĀK BERIMORU LAULĀTAIS PĀRIS.

Berimors. Piedošanu, mister Steplton, bet šis ir sera Čārlza soliņš.

Stepltons. Atvainojiet. (Pieceļas.) Un kur tad ir pats sers Čārlzs?

Berimors. Mēs viņu aiznesām uz Bāskervilholas ēdamzāli.

Stepltons. Vai pareizāk nebūtu bijis novietot viņu kapličā?

Berimors. Mēs tā nedomājam, mister Steplton. Kapliča ir neapkurināma, sers Čārlzs tur drēgnumā varētu saaukstēties.

Berimora. Bez tam ēdamzāle tomēr ir piemērotāka vieta lenčam.

Berimors. Tas nav svarīgi, Ketij. Pietiek ar to, ka sers Čārlzs izteica vēlēšanos ieturēt lenču tieši ēdamzālē.

Berimora. Protams, Viljam.

Stepltons. Pagaidiet, pagaidiet! Nudien nesaprotu, kāpēc sera Čārlza liķim būtu vēl vajadzīgs lenčs!

Berimors. Sera Čārlza liķim?

Berimora. Kādam liķim, mister Steplton?

Berimors. Cik man zināms, tad seram Čārlzam nekāda liķa nav.

Berimora. Protams, mister Steplton. Lenčs ir domāts pašam seram Čārlzam.

Stepltons. Jūs gribat teikt, ka sers Čārlzs tomēr ir dzīvs?

Berimors. Vai jums ir iemesls domāt, ka sers Čārlzs varētu arī nebūt dzīvs?

Berimora. Sers Čārlzs gan bija nedaudz sasirdzis, bet doktors Mortimers viņu izārstēja. Viņi abi šobrīd ietur lenču Bāskervilholā. Droši vien sers Čārlzs arī jūs labprāt redzētu pie sava galda.

Berimors. To tu nevari zināt, Ketij.

Stepltons. Pagaidiet! Ja jau sers Čārlzs ir tik laimīgi izārstējies, tad taču mēs varam turpināt amatierizrādes "Jorkšīras govš" mēģinājumus! Šī loma jums sāka jau veidoties. Esmu pārliecināts, ka jūs gūsiet panākumus!

Berimors. Labprāt, mister Steplton, bet tikai ne naktīs un ne šeit. Ja jūs piekristu, ka mēģinājumi var notikt priekšpusdienās Bāskervilholā vai pie jums Meripithauzā, tad man un mīsiņai Berimorai nav iebildumu.

Stepltons. Pa dienu es diemžēl esmu aizņemts. Jūs jau zināt, ka man kā botāniķim jāstrādā pie ārkārtīgi vērtīgas tauriņu kolekcijas. Bez tam "Jorkšīras govš" pilniskanējumam ir nepieciešama tieši mēness gaismas apspīdēts mūklājs.

Berimors. Mums ļoti žēl, mister Steplton. Vai šis ir jūsu vaiņags?

Stepltons. Taisnību sakot... es to nesu seram Čārlzam.

Berimors. Ja vēlaties, mēs varam viņam to nodot.

Berimora. Jā, Viljam: ņem vaiņagu, soliņu es aiznesīšu.

Stepltons (steigšus paķer vaiņagu). Nepūlieties! Gan jau es pats kādreiz, garām iedams. (Dodas prom.)

1. skats

UZNĀK SELDENS UN AIZTUR STEPLTONU.

Seldens. Piedošānu, ser, vai jūs man nepateiktu, kas tas ir: vieta, kur izolē sabiedrībai bīstamus elementus? Sastāv no septiņiem burtiem. Pirmais burts: "c".

Stepltons. Vai nevēlaties piedalīties amatierizrādē "Jorkšīras govš"? Sastāv no trīspadsmit burtiem. Pirmais burts: "J".

Seldens. Man diemžēl nav aktiera dotību, ser.

Stepltons. Tad vērsieties ar savu jautājumu pie tiem tur! (Prom.)

1. skats

Seldens. Pateicos, ser. (Pienāk pie Berimoriem.) Es atvainojos, vai jūs gadījumā nezināt, kas tas ir: vieta kur izolē sabiedrībai bīstamus elementus? Sastāv no septiņiem burtiem. Pirmais burts: "c".

Berimora. Tā varētu būt katorga, mister.

Seldens. Es jums pateicos. (Pieraksta.)

Berimora. Dieva dēļ, Viljam: šis cilvēks man liekas kaut kur redzēts.

Berimors. Jā, Ketij: viņš piedalījās mūsu kāzās un sēdēja pie galda blakus tavam tēvam. (Seldenam.) Atvainojiet, mister Selden, vai mēs nevarētu būt pazīstami?

Seldens. Tik tiešām, mister Berimor. Kāda negaidīta sastapšanās! Vai tā tur gadījumā nav mana māsa – mīsiņai Berimora?

Berimora. Tā tiešām esmu es, Robert. Labvakar, brālīt!

Seldens. Labvakar, māsiņ! (Dzied.)

Tas bija sen, kad aizgāju no ciema

Kā vienkāršs zēns, kas dzīvi nepazīst.

Es toreiz ticēju, ka brīdis pienāks,

Kad laimes vaiņagu man liktens vīs.

Visi trīs (dzied). Zied mēness debesīs un zvaigznes laistās,

Dzirkst akači kā glāzēs putošs vīns,

Un atmirdz tīrelis viss krāsās skaistās,

Jo pusnaktī šie tiekamies mēs trīs!

Seldens (dzied). Kad aizgāju, bij apkārt balta ziema,

Un visi brauca zirgu kamanās.

Es toreiz ticēju, ka pienāks diena,

Kad laime man ar sārta rozi mās.

Visi trīs (dzied). Zied mēness debesīs un zvaigznes laistās,

Dzirkst akači kā glāzēs putošs vīns,

Un atmirdz tīrelis viss krāsās skaistās,

Jo pusnaktī šie tiekamies mēs trīs!

Seldens (dzied). Nu esmu pārnācis un apkārt veros,

Sirds bikli trīs un sevi nepazīst.

Es šodien laimi purvā atrast ceru,

Kur vasras speltē kautras puķes vīst.

Visi trīs (dzied). Zied mēness debesīs un zvaigznes laistās,

Dzirkst akači kā glāzēs putošs vīns,

Un atmirdz tīrelis viss krāsās skaistās,

Jo pusnaktī šie tiekamies mēs trīs!

Berimors. Godīgi sakot, es esmu nedaudz pārsteigts, mister Selden. Pēc mūsu rīcībā

esošajām ziņām, jums šobrīd vajadzētu atrasties Prinstonas katorgas cietumā,

nevis pusnaktī brīvi klist apkārt pa Lielo Devonšīras tīreli.

Berimora. Vai tevi par priekšzīmīgu uzvedību priekšlaicīgi atbrīvoja, Bobij?

Seldens. Tā gluži nevarētu gan sacīt, Ketij.

Berimors (apsēžas uz soliņa). Sēdies, Ketij. Piesēdieties arī jūs, mister Selden. Tik sen tomēr neesam tikušies.

Berimora. Jā, Viljam, gadi desmit būs pagājuši. (Apsēžas.) Sēdies droši, Bobij: šis soliņš ir gana izturīgs.

Seldens. Pateicos. (Apsēžas.) Jāteic, ka no Prinstonas katorgas cietuma man diemžēl nācās aizmukt, jo par priekšzīmīgu uzvedību atbrīvot mani neviens tur negrasījās.

Berimora. Aizmukt? Bet, Robert! Tas taču nav atļauts!

Seldens. Jā, nevar teikt, ka likums atbalstītu šādu rīcību, bet, kā jau teicu: man nebija izvēles iespēju.

Berimors. Jūsu rīcība gan nav īsti džentlmeņa cienīga, mister Selden.

Seldens. To es pats saprotu. Bet ne vienmēr mēs spējam būt džentlmeņi, mister Berimor. Dzīvē gadās situācijas, kad tikai viscildenākās dvēseles prot saglabāt morālo tīrību.

Berimora. Netiesāsim viņu pārāk bargi, Viljam. Skaidrs, ka brālis pats tagad pietiekoši smagi pārdzīvo savu pagrimšanu.

Seldens. Tā viņš ir, mister Berimor.

Berimors. Es neapšaubu jūsu morālo atdzimšanu, mister Selden, bet jūsu atrašanās Grimpenas muklājā stipri kompromitē gan mani, gan mīsi Berimoru.

Seldens. Es to saprotu un labprāt ar pirmo kuģi dotos prom uz Kanādu. Diemžēl nekur nevaru sadabūt naudu biļetei. Risinu krustvārdu mīklas, cerēdams uz balvu kādā no žurnāliem, bet pagaidām man diez ko vis neveicas.

Berimors. Ketijai kā sanitāru kopas loceklei pienākas brīvbiļete uz vienu kruīzu. Es domāju, ka viņa labprāt no tās atteiksies sava brāļa labā.

Seldens. Tas būtu ļoti cildeni, māsiņ.

Berimora. Es gan jau sen biju sapņojusi par ekskursiju uz Toronto... bet protams, Bobij... (Pieceļas.) mēs tūlīt to biļeti atnesīsim. Vai pie reizes nevēlies arī ko ēdamu?

Seldens. Neatteikšos. Jau vairāk nekā mēnesi neesmu baudījis ne kumosa. Tiesa, krustvārdu mīklu risināšana brīžam tā kā nedaudz mazina bada sajūtu.

Berimora. Nabadziņš. Pasteigsimies, Viljam!

Berimors. Ejam, Ketij. (Kopā ar sievu dodas prom.)

Berimora (pa ceļam). Vai zini, kas mani nomoka, Viljam? Vai mēs nebijām pārāk neatsaucīgi pret misteru Stepltonu? Kur viņš, nabadziņš, ņems sev citus aktierus pusnaktī purva vidū?

Berimors. Tas viss ir taisnība, Ketij, tomēr zināmiem principiem jābūt, citādi var rasties iespaids, ka mēs esam kaut kādi trešās šķiras aktieri, kas skrien uz pirmo aicinājumu. (Kopā ar sievu prom.)

Seldens (dzied). Slīd mēness pār muklājiem klusiem,

Un lapsas gar akačiem klist,

No dziļākiem slāņiem nāk gāzes

Un burbuļos virspusē plīst.

Ak, dzīve tu bēdīgā mana!

Ak, liktens! Ak, sasodīts mūžs!

Cits laimīgas dieniņas gana,

Man ledaini vēji te pūš.

Pār taciņu aizrāpo čūska,

Kāds sikspārnis dobumā pīkst,

No dziļākiem slāņiem nāk gāzes

Un burbuļos virspusē plīst.

Ak, dzīve tu bēdīgā mana!
Ak, liktens! Ak, sasodīts mūžs!
Cits laimīgas dieniņas gana,
Man ledaini vēji te pūš.

Lec krupītis maziņš pa sūnām,
Kāds alnītis muklājā slīkst,
No dziļākiem slāņiem nāk gāzes
Un burbuļos virspusē plīst.

No dziļākiem slāņiem nāk gāzes
Un burbuļos virspusē plīst! (Iegrimst krustvārdu mīklu risināšanā.)

1. skats

UZNĀK HENRIJS UN BERILA.

Berila. Te ir tā vieta, Henrij.

Henrijs. Jā, mēs, šķiet, te esam jau bijuši.

Berila. Jā, Henrij, šis ir tā saucamais Grimpenas muklājs – visbaismīgākā vieta
Devonšīras tīrelī. Kāpēc brālis tieši šeit lika mums viņu gaidīt?

Henrijs. Viņš teica, ka gribot mums pavēstīt kaut ko svarīgu, tātad skaidrs, ka šādai
darīšanai nepieciešama īpaši nomaļa vieta, lai izvairītos no svešām ausīm.

Berila. Viņš grib mūs izšķirt, Henrij.

Henrijs. Es ceru, ka tieši otrādi, jo viņam vairs nav iemesla būt ar mani
neapmierinātam: es taču malku saskaldīju un visus traukus nomazgāju! Viņš
varbūt vēlas izklāstīt noteikumus, uz kādiem būtu ar mieru piekrist mūsu
laulībām?

Berila. Cik jūs gan esat naivs, mister Henrij.

Henrijs. Ak, Berila – labāk apmetīsimies tur uz tā soliņa, kamēr gaidām misteru
Stepltonu!

Berila. Bet tur taču kāds jau sēž!

Henrijs. Patiešām. Bet tur jau arī mister Stepltons nāk!

1. skats

UZNĀK STEPLTONS AR LIELU SAINI PADUSĒ, APSTĀJAS, IERAUDZĪJIS
SELDENU.

Henrijs. Mēs esam šeit, mister Steplton!

Stepltons. Sasodīts! Kas tur sēž?

- Henrijs. Mēs nezinām, mister Steplton. Kad atnācām, šis cilvēks tur jau sēdēja. Varbūt kāds nomaldījies ogļracis?
- Stepltons. Nepatīkami. Bet nav tādas situācijas, kad divi džentlmeņi nevarētu ko sarunāt. (Pieiet pie Seldena.) Mans vārds ir Stepltons, ser.
- Seldens. Ļoti patīkami, mister Steplton. Mans vārds ir Seldens.
- Stepltons. Seldens? Vai jūs gadījumā neesat tas slavenais Notinghilas slepkava?
- Seldens. Tik tiešām, mister Steplton. Kā jūs mani tā uzreiz pazināt?
- Stepltons. Es atceros jūsu prāvu, mister Selden. Toreiz visi bija pārsteigti par nežēlību, ar kādu tika pastrādāta slepkavība, un bezmērķīgo zvēriskumu, kas iezīmēja visu slepkavas rīcību.
- Seldens. Tik tiešām, mister Steplton: noziegums izdevās tik šaušalīgs, ka tiesneši apšaubīja manu normālo saprātu, tāpēc nāves sodu nomainīja pret mūža ieslodzījumu. Bet nu es esmu labojies.
- Stepltons. Kā redzu, jūs šobrīd esat aizrāvies ar krustvārdu mīklu risināšanu.
- Seldens. Jā, mister Steplton, un būtu ļoti pateicīgs, ja uzzinātu jūsu domas par sūnām apaugušu, mitru vietu bez cietas pamatnes, kas sastāv no septiņiem burtiem. Pirmais burts: "m".
- Stepltons. Manuprāt, tas ir mūklājs, mister Selden.
- Seldens. Es jums pateicos, mister Steplton. (Pieraksta.) Brīnums! Pirmo reizi mūžā man nepietrūkst kvadrātiņu un neviens arī nepaliek pāri. Vai arī es jums varu būt kaut kādi noderīgs?
- Stepltons. Noteikti. Ja jūs pārvāktos ar visām krustvārdu mīklām uz kādu citu vietu.
- Seldens. Tas diemžēl nav iespējams, mister Steplton, jo esmu norunājis šeit satīties ar savu māsu.
- Stepltons. Par to neraizējieties: es viņai pateikšu, ka jūs esat aizgājis kur citur.
- Seldens. Tas nebūs pārāk glīti, mister Steplton.
- Stepltons. Un tomēr es uz to pastāvu.
- Seldens. Tādā gadījumā būšu spiests atsaukt sabiedrības atmiņā Notinghilas traģēdiju. (Atpogā vamzi un izvelk milzīgu miesnieka cirvi.)
- Stepltons. Jūsu argumenti mani pārlicina, mister Selden. Vai tas jūs ļoti traucētu, ja mēs šeit ar pāris aktieriem noturētu amatierizrādes "Jorkšīras govš" mēģinājumu?
- Seldens (noglabā cirvi). Nebūt ne, mister Steplton. Cik noprotu, tad tas ir Šekspīrs?
- Stepltons. Jā, Viljams jaunākais. Pateicos jums.
- Seldens. Jūsu parādnieks. (Palokās un atkal iegrimst krustvārdu mīklu risināšanā.)
- Stepltons (pienāk pie Berilas un Henrija). Viss kārtībā. Ļoti patīkams džentlmenis. Mēs varam sākt.
- Berila (šausmās). Ko tu esi nolēmis darīt, Džordž?
- Stepltons. Vai tad es neteicu?
- Henrijs. Nē, mister Steplton.
- Stepltons. Ak tā? Nu ja. Tie nebijāt jūs. Vārdu sakot, esmu nolēmis iestudēt amatierizrādi "Jorkšīras govš", bet jūs tiekāt pieaicināti kā aktieri!
- Berila (sasit plaukstas). Cik jauki! Visu mūžu esmu sapņojusi par aktrises karjeru! Un jūs, Henrij?

Henrijs. Nu, man jau arī dažreiz patīk paākstīties.

Stepltons, Berila un Henrijs (dzied).

Pāri ļaužu sirdīm valda

Brīnumdaris teātris,

Kājas lauž un galvas skalda –

Teātrim te pieder viss!

Teātris!

Būs teātris!

Balkons būs un parteris!

Aplausi un zelteris!

Brīnumdaris teātris!

Bravo! Bravo! Bravisimo! Bis!

Atnāk cilvēks, maksā naudu,

Cer, ka lielu baudu gūs.

Teātris ir brīnumdaris,

Kas nereti pieviļ mūs.

Tomēr teātris ir brīnums,

Pat, ja bezjēdzīgs un truls,

Tāpēc noslēp savu smīnu,

Vienā pulkā nāc ar mums!

Teātris!

Būs teātris!

Balkons būs un parteris!

Aplausi un zelteris!

Brīnumdaris teātris!

Bravo! Bravo! Bravisimo! Bis!

Seldens (attin saini, kurā atrodas melna, spalvainā āda). Te ir jūsu tērps.

Berila. Kā – par abiem viens?

Stepltons. Jā, jo jums ir iedalīta galvenā – Jorkšīras govys – loma. Cik man zināms, lai pārliecinoši nospēlētu govys, ir nepieciešami vismaz divi aktieri.

Henrijs. Pats par sevi saprotams, mister Steplton. Bet, ja drīkstu, man jums ir viens jautājums.

Stepltons. Jautājiet, mister Henrij, bet tikai to, kas attiecas uz izrādi.

Henrijs. Jā, mister Steplton. Mūsu darba līgumā nebija paredzēta piedalīšanās amatieru izrādēs. Vai tas nozīmē, ka man ir cerības saņemt atsevišķu samaksu par Jorkšīras govys atveidošanu?

Stepltons. Bez šaubām, mister Henrij. Gan tikai pusi. Otra puse no paredzētā honorāra, kā pats saprotat, šai gadījumā pienākas mis Berilai.

Henrijs. Tas mani ir skaidrs, mister Steplton.

Stepltons. Tad varbūt sāksim?

Berila. Šī āda man gan vairāk atgādina suņādu.

Stepltons. Lūdzu, nejaucies kostīmu mākslinieka kompetencē, Berila! Tu šeit esi tikai aktrise. Tā ir Jorkšīras šķirnes govys āda. Šīm govīm ir bieza vilna, tāpēc tās var slaukt arī ziemā. Ir fermeri, kas izmanās iegūt līdz seštūkstoš litriem piena gadā no vienas šādas garspalvainās Jorkšīras govys.

Henrijs. Es zinu: ziemā tās tāpat kā ziemeļbrieži izkasa sūnas no sniega!

Stepltons. Jums taisnība, mister Henrij. Bet tagad uzvelciet abi šo ādu un nedaudz pastaigājieties, lai es redzu, vai esat piemēroti lomai.

HENRIJS UN BERILA IETĒRPJAS ĀDĀ UN IZRĀDĀS PĀRĢĒRBUŠIES PAR BĀSKERVILU SUNI.

Stepltons. Ļoti labi. Mēģiniet tagad izlaist kādu riksi pa muklāju.

BĀSKERVILU SUNS MAZLIET PARIKŠO.

Stepltons. Jums ir talants. To var just. Iedomājieties tagad, ka jūs atrodaties dzimtajā Jorkšīrā. Ir pavasaris, pie debesīm gaiši spīd mēness, un jūs esat tikko kā izlaisti ganībās, sirds priekā gavilē! Tā vien gribas lēkšot pa mēness apspīdētām pļaviņām un līksmi maurot! (Aizrāvis iekaucas kā Bāskervilu suns.)

Seldens (atraujas no krustvārdu mīklām). Jā, mister Steplton? (Ierauga Bāskervilu suni un, mežonīgi kliegdam, ielec akačī, kur sāk grimt.)

SELDENA KLIEDZIENU PĀRBIEDĒTAIS BĀSKERVILU SUNS AIZDRĀŽAS TUMSĀ, STEPLTONS METAS TAM PAKAĻ.

Stepltons. Stāvi, maita! Stāvi, kad tev saka! (Prom.)

Seldens (slikdams kliez). Palīgā!... Dieva dēļ – glābiet!... Palīgā!...

1. skats

UZNĀK VATSONS.

Vatsons. Mans vārds ir Watsons, ser.

Seldens. Mans vārds ir Seldens, mister Watson.

Vatsons. Ļoti patīkami, mister Selden – mēs, šķiet, jau esam kaut kur tikušies.

Seldens. Jā, mister Watson: tas bija apmēram pirms stundas šai pat vietā. Jūs man izpalīdzējāt krustvārdu mīklas risināšanā.

Vatsons. Patiešām, mister Selden – nu es atceros. Starp citu, vai tā bija jūsu gotiņa, kas tur aizskrēja?

Seldens. Nē, mister Watson: man nav sava ganāmpulka.

Vatsons. Šai ziņā mēs esam līdzīgi, mister Selden. (Nopūšas.) Mans sens sapnis ir izveidot Indijas svēto govju audzētavu, es pat pārīti biju atvedis uz Londonu, bet nabadzītes diemžēl nogāzās pa trepēm, kāpjot uz trešo stāvu, un nositās. Jā – vai jūs saucāt palīgā, mister Selden?

Seldens. Es, mister Watson.

Vatsons. Vai kas noticis?

Seldens. Redziet, kas par lietu, mister Watson: esmu iekritis akačī un grimstu tajā arvien dziļāk un dziļāk. Mani māc bažas, ka tik es nenoslīkstu.

Vatsons. Tā tas tiešām varētu notikt, mister Selden. Ak, ja mans draugs Šerloks Holmss tagad būtu šeit!

1. skats

UZNĀK HOLMSS.

Holmss. Jā, Watson – esmu jūsu rīcībā.

Vatsons. Kāda laime, ka jūs ierodaties tieši tagad, Holms! Kas jauns Londonā?

Holmss. Londonā jūsu prombūtnes laikā nekas ievēriības cienīgs nav noticis. Un šeit kā?

Vatsons. Pie mums gan ir šādi tādi jaunumi: lūk, nelaimīgais iekritis akačī, un es patiesi nezinu, kā viņam palīdzēt.

Holmss. Vai tas ir kāds no Lestreida puisiem?

Vatsons. Nē, nelaimīgā vārds ir Seldens.

Seldens. Tik tiešām, mister Holms.

Holmss. Baidos, ka jums palīdzēt diemžēl nav mūsu spēkos, mister Selden. (Noņem cepuri.)

Vatsons (arī noņem cepuri). Jā, mister Selden: mans draugs Holmss līdz šim savos secinājumos vēl nekad nav kļūdījies. To sauc par dedukciju.

Holmss. Vai jums nav kādas pēdējās vēlēšanās, mister Selden?

Seldens. Džentlmeņi, es labprāt atstātu nelielu piemiņu savai mātai mīsi Berimorai. Vai jūs viņu pazīstat?

Vatsons. Jā, mister Selden: viņa ir mistera Berimora sieva.

Seldens. Jums taisnība, mister Watson.

Holmss. Un ko jūs vēlētos viņai atstāt?

Seldens. Es patiesi nezinu. Ak jā! Lūdzu, ņemiet šo cirvi! (Izvelk cirvi.) Tas ir vienīgais, kas man palicis. Nododiet to viņai un sakiet, ka Bobijs Seldens mira kā džentlmenis.

Vatsons. Labi, mister Selden. (Šņaukādamiem paņem cirvi.)

Holmss. Šķiet, ka ir pienācis laiks atvadīties. (Paklanās.) Mister Selden.

Vatsons (paklanās). Mister Selden.

Seldens. Džentlmeņi. (Paklanās un dzied.)

Reiz katram pienāk brīdis tāds,

Kad viņš no dzīves atvadās

Un visiem ļaudīm saka:

Ir mūžs tik dziļš kā aka,
Ardievu, džentlmeņi!

Holmss un Watsons. Ardievu, mister Selden,
Mēs tiksimies reiz ellē!

Seldens (dzied). Jums arī pienāks brīdis tāds,
Sirds lūzīs rūgtās atvadās
Un sacīs visiem ļaudīm:
Jel steidziet dzīvi baudīt,
Ardievu, džentlmeņi!

Holmss un Watsons. Ardievu, mister Selden,
Mēs tiksimies reiz ellē!

Seldens (dzied). Nu man tas brīdis jau ir klāt,
Es palūgšu jūs neraudāt,
Bet sakiēt visiem ļaudīm,
Kas varbūt mani skaudīs:
Ardievu, džentlmeņi! (Pazūd akacī.)

Holmss un Watsons. Ardievu, mister Selden,
Mēs tiksimies reiz ellē! (Uzliek atpakaļ galvā cepures.)

Holmss. Vai jūs esat ko uzzinājis pa šo laiku, Watson?

Vatsons. Neko, Holms. Es gan taisījos jums rakstīt, bet nebija iedvesmas. Jā, tiešām nepatīkams gadījums. Es domāju šo nelaimes gadījumu ar misteru Seldenu.

Holms. Tas nebija nelaimes gadījums, Watson: tā bija slepkavība.

Vatsons. Slepkavība?

Holms. Jā, Watson. Tiesa gan, bez iepriekšēja nolūka, bet tomēr slepkavība.

Vatsons. Jūs mani intriģējat, Holms.

Holms. Vai jūs, šurp steigdamies, neko neparastu nepamanijāt, Watson?

Vatsons. Neko, Holms.

Holms. Padomājiet labi.

Vatsons. Nu, pāris piedzērušos jauniešus, kuri ālējās, daudzidami Komb-Tresijas viesnīcas logus, Jorkšīras garspalvainās šķirnes gotiņu, kas aizlēkšoja pa purvu, virs Meripithauzas riņķojošu grifu baru.

1. skats

UZNĀK STPELTONS.

Stepltons (nevainīgi). Es atvainojos, džentlmeņi, vai jūs neesat redzējuši te tuvumā Jorkšīras garspalvainās šķirnes gotiņu? Padomājiet tik: izlauzās no aploka nebēdne un aizbizoja. Bail, ka vilki nesaplēs!

Vatsons. Patiešām, mister...

Stepltons (palokās). Stepltons.

Vatsons. Ļoti patīkami. (Palokās.) Mans vārds ir Watsons.

Holmss (palokās). Holmss.

Stepltons (palokās). Ļoti patīkami, džentlmeņi. Vai mēs neesam kādreiz jau kaut kur tikušies?

Holmss. Tas ir pilnīgi iespējams, mister Steplton – Britu impērija nemaz nav tik liela kā pirmajā brīdī varētu likties.

TUVOJAS SKOTLENDJARDA VĪRU AUROŠANA.

Stepltons. Mans Dievs, džentlmeņi! Kas tad tur?

BRĒKDAMI UZDRĀŽAS SLEPENIE, SALEC AKACĪ UN NOSLĪKST. VIŅIEM
PAKAĻ SKRIEN BĀSKERVILU SUNS, KAS AIZDRĀŽAS TĀLĀK.

Stepltons. Re, kur ir! Stāvi, maita! Stāvi! (Aizdrāžas pakaļ Bāskervilu sunim.)

Vatsons. Ko tas nozīmē, Holms?

Holmss. Tikai to, ka Bāskervilu dzimtas noslēpums atklāsies jau vistuvākajā laikā.

1. skats

UZNĀK BERIMORI AR KUĢA BIĻETI UN PĀRTIKU SELDENAM.

Berimors (paskatījies visapkārt). Es atvainojos, džentlmeņi, vai jūs šeit nemanījāt kādu cilvēku?

Berimora. Kādu jaunekli ar rudzupuķu zilām acīm.

Holmss. Vai misteru Seldenu?

Berimora (priecīgi). Jā, jā! Vai jūs viņu pazīstat?

Vatsons. Kurš gan nepazīst slavēto Notinghilas slepkavu!

Berimora (Pamana Watsona rokās cirvi.). Mans dievs, džentlmeņi! Šis cirvis...

Vatsons. Jūs droši vien esat misis Berimora?

Berimora. Jā, un šis ir Seldenu dzimtas cirvis, ko no mūsu tēva mantoja mans brālis.

Holmss. Saņemieties, misis Berimora. Jūsu brāļa vairs nav. Viņa pēdējā vēlēšanās bija, lai mēs nododam jums šo cirvi kā dārgu piemiņu no viņa.

Berimora. Mans Dievs! Nabaga Bobijs...

Vatsons (svinīgi pasniedz misis Berimorai cirvi). Jūsu brālis, misis Berimora, mira kā pieklājas istam džentlmenim.

Holmss un Watsons (dzied).

Bij baiga nakts un ēnas tumsā skrēja,

Un krāca purvs kā senču dvēseles.

Zēns zilām acīm glābties nepaspēja
Un dūkstī aizgāja no bēdu pasaules.

Mēs bijām tur klāt un varam jums zvērēt
Pie mātes, pie tēva, pie sevis:
Katordznieks Roberts Seldens
Mira kā džentlmenis!

Tad mēness spīdēja kā ahāts jucis
Un brēca ūpis, ļauni smiedamies,
Caur krūmiem traucās ziemeļbriežu ducis,
Meln urdza akacis, kā piķis griezdamies.

Mēs bijām tur klāt un varam jums zvērēt
Pie mātes, pie tēva, pie sevis:
Katordznieks Roberts Seldens
Mira kā džentlmenis!

Kā zeme nesabrūka tajā brīdī,
Kā dūņas zvaigznēs neizspļāva purvs,
Kad dzelmē zuda zēns ar zilām acīm,
Tas paliks debesīs kā baismīgs noslēpums!

Mēs bijām tur klāt un varam jums zvērēt
Pie mātes, pie tēva, pie sevis:
Katordznieks Roberts Seldens
Mira kā džentlmenis!

Nāks gadi šurp un tāpat aizies tālē
Pār mēmiem, drausmiem purva akačiem,
Bet leģenda ar sārziem teiksmu spārniem
Šo stāstu aiznesīs līdz laikiem nākamiem.

Mēs bijām tur klāt un varam jums zvērēt
Pie mātes, pie tēva, pie sevis:
Katordznieks Roberts Seldens
Mira kā džentlmenis!

Holmss. Iesim, Watson – netraucēsim cilvēkiem sērot. (Paklanās un kopā ar Watsonu prom.)

1. skats

UZSKRIEN BĀSKERVILU SUNS UN, IERAUDZĪJIS BERIMORUS, APSTĀJAS.

Berimora. Skaties, Viljam – sunītis! Droši vien izsalcis, nabadziņš.

Berimors. Jā, Ketij: citādi taču viņš neklīstu viens pats pusnaktī pa purvu.

Berimora. Iedosim viņam šīs maizītes. (Attin saini.) Nabaga Bobijam tās vairs nebūs vajadzīgas.

Berimors. Jā, Ketij – tā būs cildena rīcība.

Berimora (svilpodama aicina). Sunīt, sunīt! Nā-ku, Reksi! Nā-ku, Muhtar! Nā-ku!...

Berimors. Sunītis baidās. Atstāj ēdienu zemē, un iesim atpakaļ uz Bāskervilholu.

Varbūt mēs esam seram Čārlzam vajadzīgi.

Berimora. Labi, Viljam.

BERIMORI NOLIEK ZEMĒ ĒDIENU, PAŅEM SERA ČĀRLZA SOLIŅU UN PROM.

1. skats

HENRIJS UN BERILA PABĀŽAS NO SUŅĀDAS.

Berila. Mēs droši vien kaut ko nepareizi darījām, ja Berimori mūsu Jorkšīras govi noturēja par sunīti.

Henrijs. Bet viņi bija ļoti laipni. Re, kur ēdienu mums atstāja. Es tagad tiešām labprāt kaut ko ieēstu.

Berila. Jā, Henrij: ieēdīsim abi – cilvēki tomēr no tīras sirds mums piedāvāja.

ABI ĒD.

Henrijs. Bet kur tad palicis misters Stepltons? Vai mēģinājums būtu jau beidzies?

Berila. Nezinu. Varbūt Džordžam kaut ko pēkšņi savajadzējās un viņš aizsteidzās atpakaļ uz Meripithauzu? Galu galā mēs trenēdamies varam aizriķšot arī līdz tūrienei.

Henrijs. Protams, Berila – ir tik jauki tā rikšot kopā ar tevi!

ABI BRĪDI SKŪPSTĀS.

1. skats

UZNĀK HOLMSS UN VATSONS.

Vatsons. Paskatieties, Holms – cik romantiski!

Holmss. Vai arī jūs tā gribētu, Watson?

Vatsons. Gribētu. Tikai ne ar jums. Un jūs?

Holmss. Es arī ne ar jums.

Vatsons. Tad jau iznāk, ka mēs abi esam heteroseksuāli?

Holmss. Jūsu dedukcijas spējas nenoliedzami progresē, Watson.

Vatsons. Es jums pateicos, Holms.

Holmss. Csst!

Vatsons. Csst!

HENRIJS UN BERILA, BEIGUŠI SKŪPSTĪTIES, ATGRIEŽAS ĀDĀ UN AIZRIKŠO.

1. skats

Vatsons. Vai redzējāt?

Holmss. Vai domājat, ka man ir problēmas ar redzi?

Vatsons. Nē, Holms. Bet tad jau iznāk, ka tā patiesībā nemaz nav Jorkšīras šķirnes govs.

Holmss. Protams, Watson: tā vienkārši ir tāda loma mistera Stepltona amatierteātra izrādē.

Vatsons. Bet kāpēc viņš mums teica, ka govs esot izlauzusies no aploka?

Holmss. Mazliet pacietības, Watson – pavisam drīz jūs to uzzināsiet.

1. skats

UZNĀK SERS ČĀRLZS, LESTREIDS, MORTIMERS, FRENKLENDŠ UN BERIMORI.

Čārlzs. Ticiet man, džentlmeņi: es neesmu māņticīgs, bet redzētais suns mats matā atbilda tam, par kuru vēstī mūsu dzimtas leģenda. Un tieši tajā brīdī, kad misis Lajonsa pieliecās, lai noskūpstītu man roku, es to ieraudzīju. Jā, mēs atradāmies šeit, bet suns izlēkšoja, rau, tur tajā vietā. Otrreiz, kad es te gulēju un jūs bijāt noliekušies pār mani, es, tikko pacēlu galvu, tā ieraudzīju viņu iznākam, lūk, tur.

VISI PAGRIEŽ GALVAS NORĀDĪTAJĀ VIRZIENĀ UN, IERAUDZĪJUŠI HOLMSU UN VATSONU, PĀRBIJUŠIES IEKLIEDZAS, TAD SPLĀUJ.

Frenklends. Jūs gan mūs pārbiedējāt, džentlmeņi!

Holmss. Mēs, protams, atvainojamies, jo tas nebija mūsu nolūks.

Lestreids. Ko es redzu! Vai tiešām tas esat jūs, Holms! Un arī doktors Vatsons kā dzīvs!

Holmss. Lestraid! Veco zēn! Jūs te? (Apkampjas ar Lestraidu.) Kā tad klājas Skotlendjardam?

Lestreids. Nupat cenšamies atpiņķerēt vienu sasodīti samudžinātu lietu. Tai ir tiešs sakars ar Bāskervilu suni un sera Čārlza nāvi.

Frenklends. Tik tiešām, mister Lestraid: par sera Čārlza nāvi jūs ieminējāties vietā!

Mortimers. Jūsu domas šai jautājumā nevienu neinteresē!

Frenklends. Sākumā tā ir vienmēr, bet beigās prokuroram tomēr izdodas visus ieinteresēt.

Mortimers. Jūs pats labi redzat, ka sers Čārlzs ir dzīvs un pat staigā! Es viņu izārstēju! Un visi, tai skaitā arī jūs, to redzēja!

Frenklends. Jā, jā, protams, bet šeit ir sera Čārlza miršanas apliecība, un es sliecos tomēr vairāk ticēt tai, jo te ir zīmogs ar mūsu karalienes attēlu!

Mortimers. Manis pēc varat uzskatīt, ka esmu atdzīvinājis seru Čārlzu, nevis izārstējis!

Frenklends. Lūk, lūk! Un kā karaliskā tiesa attieksies pret šo atdzīvināšanu? Tikpat labi mēs šo gadījumu varam klasificēt arī kā liķa apgānīšanu!

Holmss. Es domāju, ka mēs varētu vienkārši atrisināt šo sarežģījumu, pieņemot, ka sers Čārlzs ir nevis atdzīvināts, bet gan no jauna piedzimis. Tad atliktu tikai viņu nokristīt un izrakstīt dzimšanas apliecību.

Frenklends. Mister Holms! Ne velti visas avīzes cildina jūsu prātu! Mums atliek tikai izvēlēties jaundzimušajam kūmas!

Holmss. Manuprāt, labāku krustmāti par mīsi Lajonsu mēs šai stundā tuvākajā apkārtnē neatradīsim.

1. skats

Laura (iznāk no krūmāja). Jā, mister Holms?

Holmss. Nu, lūk! Bet misters Stepltons kā izcils dabas pētnieks, šķiet, būtu ļoti piemērots krusttēva lomai. Ja klātesošajiem nav iebildumu, tad misters Frenklends varbūt varētu aiztecēt līdz Meripithauzai un ataicināt misteru Stepltonu šurp.

Čārlzs. Ja tā tiešām vajag, man nav iebildumu, džentlmeņi.

Frenklends. Man arī nav. Misters Stepltons ir patiesi labi audzināts cilvēks, un esmu pārliecināts, ka pratišu viņam izskaidrot šo kutelīgo situāciju. (Paklanās.)
Lēdijas. Džentlmeņi. (Prom.)

1. skats

Laura. Mums laikam tagad vajadzētu pienācīgi sagatavoties kristībām, mister Holms, bet es diemžēl nezinu, kā to dara.

Holmss. Mēs varētu visi kopīgi nodziedāt kādu skaistu dziesmu. Vai pamēģināsim, lēdijas un džentlmeņi? (Dzied.)

Mēnestiņš pie debesīm,

Ak, cik jauki spīd!

Nāc nu, mīlais bērniņ, šurp,

Lai varam tevi nokristīt!

Pārējie (pievienojas Holmsam). Spīdi pie debesīm, spīdi,

Sudraba mēnestiņ mans!

Sikspārnīt, mākoņos slīdi,

Maigi pīkstiens lai skan!

Kādu vārdu iedosim,

Kūmiņas to teiks.

Laipni tevi mīļosim,

Visi sauksim – sveiks!

Spīdi pie debesīm, spīdi,
Sudraba mēnestiņ mans!
Sikspārnīt, mākoņos slīdi,
Maigi pīkstiens lai skan!

Šakālīša actiņas
Tumsā gaiši mirdz!
Nāc, lai tevi, maziņais,
Piespiežam pie sirds!

Spīdi pie debesīm, spīdi,
Sudraba mēnestiņ mans!
Sikspārnīt, mākoņos slīdi,
Maigi pīkstiens lai skan!

1. skats

KLIEGDAMS UZSKRIEN FRENKLENDŠ UN IELEC AKACĪ.

Lestreids. Ko tad tas nozīmē?
Holmss. Tūlīt uzzināsi. Vai jums ir līdzī ierocis?
Lestreids. Protams! (Izvelk pistoli.)
Holmss. Un jums, Vatson?
Vatsons. Jā. (Izvelk pistoli.) Vēl no sipaju kara laikiem.

1. skats

UZSKRIEN BĀSKERVILU SUNS UN PĀRSTEIGTS APSTĀJAS.

Visi. Ak Dievs!...

BERIMORA NOĢĪBST.

1. skats

UZSKRIEN STEPLTONS.

Laura (ieraudzījusi Stepltonu). Džordž!
Holmss. Ņemiet viņu ciet!
Lestreids un Vatsons (katrs no savas puses pieliek pistoles Bāskervilu sunim pie
deniņiem). Rokas augšā!
Holmss. Ne jau to – otru!

Lestreids un Vatsons. Piedošanu. (Pieliek pistoles Stepltonam pie deniņiem.) Rokas augšā!

Stepltons (paceldams rokas). Te būs kāds pārpratums, džentlmeņi. Es tiku uzaicināts uz kristībām. Misters Frenklends var apliecināt.

Holmss. Misters Frenklends neko vairs nevar apliecināt. Slazds ir aizcirties. Vai kāds nevarētu dabūt atpakaļ pie samaņas misis Berimoru? Jo vairāk liecinieku, jo labāk.

Berimors. Ožamā sāls, šķiet, palika pie jums, doktor Mortimer.

Mortimers. Ak jā... patiešām. Kur es to atkal iegūdu?

Vatsons. Indijā līdzīgos gadījumos es mēdzu rīkoties šādi. (Izšauj gaisā.)

BERIMORA IEKLIEGDAMĀS PIELEC KĀJĀS.

Mortimers. Nu paldies Dievam.

Berimors. Bet ožamo sāli mēs vienalga gribētu dabūt atpakaļ, mister Mortimer – jūs jau zināt, ka Ketija ģībst samērā bieži, un ne jau vienmēr pa rokai būs doktors Vatsons ar savu šaujamo.

Mortimers. Protams, Viljam, protams... es sameklēšu.

Betija. Kur es esmu?

Berimors. Viss kārtībā, dārgā – tu esi Grimpenas muklājā. Starp savējiem.

Holmss. Nu jāteic gan, ka ne visus mēs šeit varam nosaukt par savējiem, mister Berimor. Lūk, piemēram, aizturētais... Jūs iedevāt šim cilvēkam naudu, misis Lajonsa, kuru viņš apsolīja uz jūsu vārda noguldīt bankā?

Laura. Jā, mister Holms.

Holmss (izvelk no Stepltona kabatas naudu un nosviež zemē). Lūk, viņa solījums!

Stepltons. Es nepaguvu! Banku aiztaisīja piecas minūtes ātrāk burtiski man deguna priekšā!

Holmss. Pieņemsim. (Norauj Stepltonam ūsas un bārdus.) Vai jūs pazīstat šo cilvēku?

Laura. Džon!

Pārējie. Gleznotājs Lajonss.

Stepltons. Dzīvu jūs mani rokā nedabūsit! (Ielec akacī un noslīkst.)

VATSONS UN LESTREIDS ATKLĀJ UGUNI.

Holmss. Beidziet ākstīties, džentlmeņi. Gan lodes, gan pulveris tomēr maksā naudu. Turklāt jūsu munīcija, Lestreid, nāk no valsts līdzekļiem – tātad no nodokļu maksātāju kabatām.

Lestreids un Vatsons (pārtrauc šaušanu). Atvainojiet.

Lestreids. Bet kaut kā uz aizturētā bēgšanu taču ir jāreaģē.

Holmss. Nu ne vienmēr, inspektor.

Vatsons. Bet turpiniet, Holms – stāstiet, kas bija tālāk!

Holmss. Jā, lēdijas un džentlmeņi, šis tik tiešām bija gleznotājs Lajonss, kurš koķetēja ar savu sievu kā Džordžs Stepltons, lai izspiestu no viņas naudu, ko kā Džons Lajonss pieprasīja par šķiršanos.

Laura. Jūs sapratīsīt, džentlmeņi, ka mana ticība vīriešiem ir iznīcināta uz visiem laikiem. (Ielec akacī un noslīkst.)

1. skats

Lestreids. Kas – viņa pavisam stulba?

Vatsons. Ak, ko gan jūs saprotat no sievietes ciešanām...

Lestreids. Kopš esmu vīrietis – neko.

Čārlzs. Laura! Es neesmu tāds, kā citi vīrieši! Ticiet! (Ielec viņai pakaļ akacī un arī noslīkst.)

1. skats

Lestreids. Un tas varbūt arī ir sakarā ar sievietes ciešanām? Vai varbūt tāpēc, ka mēs viņu nepaguvām laikus nokristīt?

Berimors. Ketij, mēs nedrīkstam kļūt neuzticīgi seram Čārlzam.

Berimora. Nekādā gadījumā, Viljam.

BERIMORI SADODAS ROKĀS, IELEC AKACĪ UN NOSLĪKST.

1. skats

Lestreids. Bet, džentlmeņi! Tā mēs paliksim bez lieciniekiem! Dariet taču kaut ko, Holms! Par kuru te galu galā Vatsons tās grāmatas raksta!

Holmss. Ak liecieties taču mierā, Lest Reid – jūs arī tajās esat pieminēts.

Vatsons. Tas viss, protams, ir saistoši, Holms, bet ko galu galā nozīmē šī Jorkšīras govjs?

Holmss. Bāskervilu suni, Watson?

Vatsons, Mortimers un Lestreids. Bāskervilu suni?!

BERILA UN HENRIJS IZLIEN NO SUŅĀDAS.

Henrijs. Ne gluži tā, mister Holms, mēs tik tiešām tēlojam Jorkšīras govi, nevis suni! Ja kaut kas nesanāca gluži tā, kā vajadzīgs, tad pie vainas ir mūsu nepietiekamā skatuves mākslas pieredze, nevis kaut kādi iepriekš izperināti ļauni nodomi!

Holmss. Tam vairs nav nozīmes, mister Henrij. Ceru, ka lordu Bāskervilu jūs spēsīt notēlot kā nākas. Lūk, dokumenti, kas pierāda, ka jūs, izputējis Kanādas fermeris, patiesībā esat nupat akacī noslīkušā sera Čārlza jaunākais brālis un vienīgais mantinieks.

Mortimers. Noslīkušā? Jūs kaut ko jaucat, mister Holms. Ja sers Čārlzs ir nedaudz sarijies purva ūdeni, tad tas vēl nenozīmē, ka viņš ir noslīcis. Acumirkli! (Ielec akacī un noslīkst.)

1. skats

Lestreids. Mister Mortimer!

Holmss. Nepievērsiet uzmanību – ja slepkava ir beigts, tad lieciniekiem vairs nav būtiskas nozīmes.

Lestreids. Jāatzīst, ka jums taisnība, Holms.

Vatsons. To sauc par dedukciju.

Lestreids. Pats zinu!

Henrijs. Berila! Tagad taču jūs nāksiet pie manis par sievu?

Berila. Labprāt, Henrij, ja vien jums nav iebildumu pret to, ka es biju mistera Stepltona sieva un tagad, protams, kā viņa atraitne esmu brīva un pilnīgi jūsu rīcībā.

Henrijs. Kā tad tā? Berila!

Holmss. Jā, džentlmeņi, viņa runā taisnību. Būdams Lajonss, šis cilvēks bija precējies ar Lauru, bet kā Stepltons - ar Berilu, uzdodamies par viņas brāli tikai maskēšanās nolūkos.

Henrijs. Piedodiet, bet tas tomēr vienai naktij ir mazliet par daudz. (Ielec akacī un noslīkst.)

1. skats

Lestreids. Nu ziniet, Holms: tas jau izskatās pēc novešanas līdz pašnāvībai.

Holmss. Līdz masu pašnāvībai, Lestreid.

Vatsons. Bet patiesībā tā ir viselementārākā dedukcija.

Berila. Neņemiet ļaunā, džentlmeņi, bet ko es šai pasaulē darīšu – viena un ar salauztu sirdi? (Ielec akacī un noslīkst.)

1. skats

Lestreids. Tā...

Holmss. Un ko jūs vēl gaidāt, Lestreid? Slepkava pagalam, noslepkavotais un visi liecinieki – tāpat. Par Skotlendjarda puišiem labāk nerunāsim. Paaugstinājumu jums neredzēt kā savas ausis.

Lestreids. Jums taisnība, Holms. Pret dedukciju cilvēks ir bezspēcīgs. Lai kāds es biju kretīns, bet nepieminiēt ar ļaunu, džentlmeņi. (Ielec akacī.)

1. skats

Holmss. Nu ko, Watson, – laiks mūsu nelielo pastaigu beigt. Vai varbūt jums vēl ir palikušas kādas neskaidrības?

Vatsons. Jā, Holms: es nesaprotu, kā ziņojums Londonas "Taims" varēja parādīties dienu iepriekš?

Holmss. Elementāri, Watson: to ievietoja pats Stepltons, jau iepriekš pareizi rēķinādamies, ka sera Čārlza slimā sirds nezturēs Jorkšīras govus pēkšņo parādīšanos – lai saņemtu solīdu honorāru par šo sensacionālo vēsti. Šis

cilvēks bija tik mantkārīgs, ka nepalaida garām ne vismazāko iespēju iedzīvoties. (Paceļ naudu.) Bet šis, Watson, ir mūsu honorārs. (Iebāž kabatā.)

NETĀLU ATSKAN ŠAUŠALĪGS SUŅA KAUCIENS.

Vatsons. Dieva dēļ, Holms! Kas tas bija?

Holmss. Šim troksnim var būt dažādi izcelsmes avoti. Pirmkārt, tās var būt purva dzīļu gāzes, kas ar šādu kaukoņu izplūst virspusē, otrkārt, tā mēdz brēkt retais purva putns, vārdā dumpis, bet varbūt, ka mēs dzirdējām akaci iekrituša ponija pirmsnāves brēcienu. (Paskatās pulkstenī.) Bet nu gan pasteigsimies, ja negribat, lai mēs nokavējam rīta diližansu un Londonu! (Prom ar Watsonu.)

SKAN FINĀLA MŪZIKA. NO AKAČA IZLIEN LESTREIDS, VILKDAMS AIZ SEVIS, ROKU DZELŽOS VIRKNĒ SASLĒGTUS PĀRĒJOS IZRĀDES DALĪBNIEKUS.

Visi (dzied). Saki, vai dvēsele tava
Nava kā tīrelis skumīgs,
Kurā pie akačiem ganās
Baismīgi bāskervilsuņi?

Ja tu Bāskervilu suni
Savas dvēšles purvā mani,
Plinti tūdaļ ņem un šauj:
Paukš! Paukš! Paukš!
Jā, no visiem stobriem krauj:
Paukš! Paukš! Paukš!

Pinčeru kaimiņa aci
Mēs jau pa gabalu redzam,
Bāskervilkucēnu sevī
Čubinām maigi un sedzam.

Ja tu Bāskervilu suni
Savas dvēšles purvā mani,
Plinti tūdaļ ņem un šauj:
Paukš! Paukš! Paukš!
Jā, no visiem stobriem krauj:
Paukš! Paukš! Paukš!

Katram papriekšu ir jāveic
Bāskervilbriesmonis sevī,
Tad tik būs tiesības gūtas

Kaimiņu purvājos medīt!

Ja tu Bāskervilu suni
Savas dvēšles purvā mani,
Plinti tūdaļ ņem un šauj:
Paukš! Paukš! Paukš!
Jā, no visiem stobriem krauj:
Paukš! Paukš! Paukš!

Un, kad būs pēdējā dvēšle
Brīva no Bāskervilsuņa,
Laimīga cilvēce līgos,
Prieģīgi dejos uz bruģa.

Ja tu Bāskervilu suni
Savas dvēšles purvā mani,
Plinti tūdaļ ņem un šauj:
Paukš! Paukš! Paukš!
Jā, no visiem stobriem krauj:
Paukš! Paukš! Paukš!

PRIEKŠKARS, BEIGAS